

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

die met ingang van 1929 als lid (minimum contributie f 5.— per jaar) tot de Vereeniging toetreden, ontvangen de in dit jaar nog verschijnende Nrs. van het „Kol. Weekblad” gratis.

INHOUD: Bovenwindsche Eilanden. Kunstmatige oriëntatie der Bovenwinden naar Curaçao, door Commentator (vervolg). — De vliegtochten naar Ned.-Indië. — Een jaarmarkt te Pasoeroean 100 jaar geleden. — Van Week tot Week. — Kunst-, Kunstnijverh. en Huisnijverh. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europeesche Pers. II. Uit de Inheemsche en Mal.-Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literat.-overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: 's-Gravenhage. — Mededeelingen: I. Van het Hoofdbestuur, II. Van het Informatie-Bureau. — Mutatiestaat van 17 tot 24 October.

Bovenwindsche Eilanden.

(Particuliere correspondentie).

Daarboven (18° N.B., 63° W.L.), 26 Juni 1928.

Kunstmatige oriëntatie der Bovenwinden naar Curaçao.

III.

De Bovenwindsche Eilanden in de Begrooting van 1929.

1. Algemeen overzicht der uitgaven. —
2. Overzicht der inkomsten en uitgaven. —
3. Raming der middelen en inkomsten voor 1929. —
4. Een begrooting der uitgaven naar ouden stijl gewenscht. —
5. De omschreven uitgaven voor de Bovenwinden. —
6. Het voorloopig verslag. —
7. De Memorie van Antwoord. —
8. De Rechtsbedeeling van vroeger. —
9. Idem van heden. —
10. De schoenverbinding een Curaçaosch belang. —
11. Het bay-rum vraagstuk en de afschaffing van accijns. —
12. Een gezaghebber-ontvanger of een ontvanger-gezaghebber. —
13. Gouverneur De Jong van Beek en Donk over vereenvoudiging van bestuur. —
14. Idem Gouverneur Nuyens. —
15. Idem Gouverneur Helfrich. —
16. Het inzicht van Gouverneur Brantjes in zake het gezaghebberschap. —
17. Idem van Minister Idenburg. —
18. De positie van een gezaghebber. —
19. Denaturatie van het ambt van gezaghebber. —
20. Gouverneur Brantjes en de schematische reorganisatie van bestuur. —
21. Dokters en onderwijzers niet gewenscht voor gezaghebber. —
22. Wie dan wel. —
23. Een lid van den Kolonialen Raad aan het woord. —
24. Een woord van Gladstone.

(Vervolg).

13. Bij de begrooting van 1919 schreef de Kol. Raad zich zelf de gedragslijn voor, slechts dan mede te werken tot uitgaven, wanneer bleek, dat zij niet alleen nuttig, maar ook bepaald noodig waren. Vereenvoudigingen in de Bestuursinrichtingen leek hem een der eerste middelen om de wanverhouding tusschen opbrengst en bestuurskosten der verschillende eilanden te overbruggen. Aruba alleen had een batig saldo van f 46.800, maar de overblijfselen van dat eiland liet hij rustig in de Koloniale Kas vloeien, zonder ooit ervan te gewagen, dat Aruba baas in eigen huis moest worden. Over vereenvoudiging van de bestuursinzichten waren in de begrooting van 1908 de resultaten van een ter zake ingesteld onderzoek medegedeeld. Maar Gouverneur de Jong van Beek en Donk zou den Kolonialen Raad gaarne in de gelegenheid stellen alsnog een commissie uit zijn midden te bevoorzaken, welke commissie een zeer ruim mandaat zou verkrijgen. Ten zierste zou hij 's Raads mededeelingen en voorlichting op prijs stellen, m.n. om hem toch was nog niet duidelijk geworden, hoe vermindering van bestuursuitgaven van eenige betekenis van zoodanige hervorming te wachten was, „wanneer de voorwaarde moet blijven verouderd, dat behouden wordt een staat van zaken, dien het Rijk in zijn Koloniën bestendig zou wenschen te zien.” (De Gouverneur had hier meer in het bijzonder het oog op de Bov. Eil., waar de amb-

telijke inkomsten lager waren dan op de Benedenwindsche en nog meer bijeenvoeging van verschillende betrekkingen plaats had.) „Wanneer nu voor de instandhouding van een goede orde van zaken toegestane uitgaven niet meer beloopt dan hetgeen vereischt wordt om dien stand van zaken op zeer eenvoudigen voet te handhaven, dan (was) het, meende (de Gouverneur), niet de juiste term te spreken van een niet zuinig beheer. Door de omstandigheden dat de inkomsten laag zijn, wordt niet bewezen, dat de uitgaven te hoog zijn...”

14. Bij de begrooting van 1913 zei de gemachtigde van gouverneur Nuyens, dat de Financiële commissie van 1908, bestaande uit de Onder-voorzitter en 2 leden van den Raad van bestuur benevens 4 leden van den Kolonialen Raad (waaronder de tegenwoordige Voorzitter) besliste, dat in verband met de plaatselijke toestanden en in 't belang van den oeconomischen toestand van de eilanden het zeer noodzakelijk was, dat ieder eiland zijn eigen Gezaghebber behield.

Bij de begrooting van 1914 constateerde de gemachtigde van denzelfden Gouverneur, dat de werkzaamheden van den Gezaghebber voor alle eilanden der Kolonie dezelfde zijn: de één mag het een beetje drukker hebben dan de ander, voor allen zijn ze op dezelfde wijze geregeld. Betrekkelijke kleinte en geringe bevolking mochten dus niet voor de salariering der gezaghebbers een bindende maatstaf zijn.

15. Gouverneur Helfrich toont zich bij de begrooting van 1922 een voorstander van decentralisatie. Het plaatselijk bestuur moest bij ons bevredigend worden georganiseerd, zoodat zuivere lokale belangen zooveel mogelijk ter plaatse kunnen worden geregeld. Hij was royaal genoeg, mede te deelen, dat hij toen nog niet kon zeggen, hoe die decentralisatie in te richten.

Ten tijde van zijn eerste bezoek aan ons (December 1919) maakte de Administrateur van Financiën, de heer Prakken, de opmerking, dat de huishouding der kleine, doch zoo ver van elkander gelegen Bovenwindsche eilanden betrekkelijk kostbaar was. Daaraan was weinig te doen. De uitgaven ervoor zouden toenemen, zonder daarbij grootsche plannen te koesteren. Nederland had ook (bij ons) een taak te vervullen.

Nauwelijks was Gezaghebber Tijnstra (Sept. '20) afgetreden, of Gouverneur Helfrich stelde Kapitein Van der Zee aan als hoofd. De eerste was agrarisch aangelegd, de laatste had in de(n) Oost bestuurspraktijk opgedaan.

16. De huidige Gouverneur sprong met het pas verworven benoemingsrecht van gezaghebber (1920) eigenaardig om. De belangrijke functies, door het R.R. den gezaghebber opgedragen, ontgingen hem. In stede van zich tot het Plein te richten, voor een oproeping in de Staatscourant, lonkte hij naar het regionalisme op administratief gebied. Curaçaoënaars voor den Curaçaoschen dienst! Goed! Daargelaten, dat het patriciaat van het eiland, waaruit zeer goede ambtenaren voortkwamen, meer en meer wegtrok. Doch een Nederlander van agrarischen zin heeft meer recht om op de Bovenwindsche eilanden te dienen dan een Curaçaoënaar. Waar regionalisme zou zijn geweest „de Bovenwinders op de Bovenwinden”. Maar m.n. op St. Martin riep men steeds luider om een Hollander tot Gezaghebber.

Doch het behaagde dezen Gouverneur een sieraad van Openbare Werken op Curaçao ons tot hoofd te geven (Nov. '23) en na dezen weer tot zich geroepen te hebben, door een adjunct-commies (de hoogste rang in de lagere orde) te vervangen (sinds Febr. '27). Waarnemend wel is waar, maar toch wel van ongezonnen duur, m.n. tot heden. Hij legde den jongen, schoon ijverigen man een verantwoordelijkheid op, die deze nog niet dragen mocht.

17. Sprak Minister Idenburg niet bij de begrooting van 1908: „De invloed ten goede, die het Bestuur kan uitoefenen door middel van een ijverigen Gezaghebber, die doordat hij van buiten komt, dikwerf een anderen kijk op de zaken heeft, is zeer groot.”

18. Nog meer dan een Burgemeester van plattelandsgemeenten met grooteren omvang in het Moederland heeft een Gezaghebber oude stijl op onderscheiden gebied, vele werkzaamheden te verrichten. Hij moet goed betaald worden. Men riep dientengevolge het instituut van het één-Gezaghebberschap voor de Bovenwindsche eilanden in het leven, kennelijk met het doel er een krachtig bestuur met oeconomisch inzicht te doen voeren. Men liet evenwel aan elk der drie gewestjes zijn Landraden en zijn Raad van Politie. Staatsrechtelijk dus

MENNO & Co.

BANKIERS

OPGERICHT 1902

KORTE VOORHOUT 6

(naast Hotel Paulez)

DEN HAAG

KLUISINRICHTING

MET

SAFE-LOKETTEN

TE HUUR

GEOPEND VAN 9 TOT 5 UUR

ZATERDAGS VAN 9 TOT 12 UUR

Voor UITBREIDING, eventueel OVERNAME, van DROGISTERIJ ANNEX VERFHANDEL ENZ. en gros - en détail

WORDT DEELNAME GEZOCHT

voor adm. en/of reiziger; minimum inbreng f 5000. Brieven met voll. inlichtingen onder no. 5483 aan het Bureau Kolon. Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag.

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513

Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

P. v. d. BRUL

VEENESTRAAT 15
Den Haag

Groote sorteering HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

INSTITUUT VOOR PARAFFINE-THERAPIE

SUCCESVOLLE BEHANDELING VAN:

Rheumatiek - Jicht
Ischias - Neuralgiën
Vermageringskuren
:- Massage -:

DEN HAAG

JAVASTRAAT 78 - TEL. 13498

Huize „OBRECHT”
Jacob Obrechtstraat 15 = Telef. 27892
AMSTERDAM 5689

Moderne chique gemeubileerde apartementen v.af f 45.- per maand, met ontbijt. BAD en TELEFOON aanwezig. SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE VERLOFGANGERS

SCHRÖDER
DEN HAAG
GROENMARKT :: TELEF. 1-6-1-7-3
1ste en 2de Etage Lift

LEDIKANTEN

DEKENS

IN ALLE MATEN EN PRIJZEN

LAKMEUBELEN

SLAAPK.-AMEUBLEMENTEN
LAK EN IN DIVERSE HOUTSOORTEN

Leeg Heerenhuis

te koop, bij Juliana-van-Stolbergplein te Den Haag, 9 kamers, kelder, keuken, tusschenzolder, tuin, marm. vestibule. Geschild. muren en plafonds. Prima in orde. Koopprijs f 16.500. Hypotheek f 10.000 of meer. Brieven onder letters X.Y.Z. aan MORKS' Advertentie-Bureau, Den Haag. 5706

P. KOUWENHOVEN - VOORBURG

PARKWEG 200 —:— TEL. 78439

Voor alle Repatrieerenden het adres voor: Behangen, Stoffeeren, Bedden, Matrassen, Gordijnen, Loopers, Linoleums, Verhuizingen enz.

Vraagt ZICHTZENDING en PRIJSOPGAAF
Aanbevolen voor de Ind. Ver. 5707

PECO Oppersen en Ontvleken
van DAMES- of HEEREN-COSTUUMS
prima, slechts f 1.25

KEIZERSTR. 169 Stoomen, Verven, Keeren, Repareeren.
Scheveningen
Telefoon 54892 56:9

Telefoon 54892

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ

E. VAN STRAALEN

Uitsluitend eerste kwaliteit vleesch
Spec. in fijne worst en vleeschwaren
Per stuk en machinaal gesneden

Theresiastraat 325 (hoek Cornelis-Houtmanstraat)
Telefoon 71836 — DEN HAAG — Telefoon 71836

INSTITUUT „SCHOEVEERS

Voornaamste Inrichting voor het Onderwijs in Steno - Typen - Alle Talen - Boekhouden
MONDELING ONDERRICHT IN || ONDERWIJS PER BRIEF IN || ONDERWIJS PER RADIO VAN
PRIVE- EN CLUBLESSEN || STENO „GROOTE” || UIT ONZE EIGEN STUDIO.
Laagste Lesgelden :: Hoogste resultaten
STADHOUDERSPLEIN 3, DEN HAAG :: NIC. WITSENSTRAAT 3, AMSTERDAM

De vliegtochten naar Ned.-Indië

Ten gerieve van de lezers, die de verrichtingen der Indië-vluchten volgen, volgt hieronder een tot Wo. 24 bijgehouden lijstje, waardoor men als 't ware in één oogopslag de situatie kan overzien. We achten ons verplicht mede te deelen, dat dit overzicht eene navolging is van een soortgelijke publicatie in het Vaderland.

	1ste vliegtuig KOPPEN— KENGEN	2de vliegtuig MOLL— VAN MAZELEN	3de vliegtuig PRILWITZ— WEGNER	4de vliegtuig SCHOTT— WALTMANN	5de vliegtuig SMIRNOFF— ALER
AMSTERDAM	Vertrokken 13 Sept.	Vertrokken 20 Sept.	Vertrokken 27 Sept.	Vertrokken 4 Oct.	Vertrokken 11 Oct.
WEENEN	1ste dag				
BOEDAPEST		1ste dag	1ste dag	1ste dag	
BELGRADO					1ste dag
SOFIA	2de dag			2de dag	
KONSTANTINOPEL		2de dag	2de dag		2de dag
ALEPPO	3de dag			3de dag	
RAKKA		3de dag			
BAGDAD	4de dag		3de dag		3de—9de dag
BOESJIR		4de dag		4de dag	
BENDER ABBAS			4de dag	5de dag	10de dag
CHARBAR	5de dag	5de dag			
KARACHI	6de dag		5de dag	6de dag	11de dag
NASIRABAD					12de dag
JODPUR		6de dag			
CAWNPORE			6de dag ¹⁾	7de dag	13de dag
ALLAHABAD	7de dag	7de dag			
CALCUTTA				8ste dag	14de dag
AKYAB	8ste dag	8ste dag		9de—11de dag	
RANGOON	9de dag	9de dag		12de dag ²⁾	15de dag
BANGKOK					
SENGORA	10de dag	10de dag			
MEDAN	11de dag				
SINGAPORE					
PALEMBANG	12de dag	11de dag			
BATAVIA	13de dag	12de dag			
Aankomst	25 Sept.	1 Oct.			

1) Dit vliegtuig verblijft nu reeds sedert 2 October te Cawnpore, waar het bij de landing zwaar beschadigd was.
2) Bij het starten op 16 October zoodanig beschadigd, dat herstel ter plaatse buitengesloten is; het vliegtuig werd gedomonteerd en naar Bandoeng vervoerd.
3) Bij de landing op 13 October het toestel beschadigd, waardoor ophoud tot 19 October.

geen Gezaghebber der Bovenwindsche eilanden, maar een gemeenschappelijke Gezaghebber van St. Martin, van St. Eustatius en van Saba, m.a.w. men schiep een personele unie. De Gezaghebber moet noodzakelijk een ijzeren gezondheid hebben. Hij moet goed ruiter, bergbeklimmer en zeeman zijn. Van zijn juist inzicht, zijn toewijding hangt zeer veel af. Hij moet niet alleen weten te gouverneren en administreren, maar ook weten te recipieren en regaleeren. Men beschouwt een Gezaghebber eenmaal als een bescheiden vertegenwoordiger der Hooge Regeering. Hij moet ook diplomatieke voelhorens hebben, voor St. Martin in betrekking tot Marigot, voor alle drie, tot het gaande houden en sluiten van vriendschapsbanden met de Engelsche naburen, waarmee ze aardrijkskundig, volkenkundig en landbouwkundig verbonden zijn. Bureauwaan, demagogie moge voor een en ander de schouder optrekken, men greep met ruwe handen in de verhoudingen door de eeuwen bevestigd. De eilanden onzer groep zijn nog altijd publiekrechtelijke lichamen, die binnen hun gebiedskringen eenzijdige voorschriften kunnen uitvaardigen, verbindende niet enkel de eilanders, maar ook ieder, die er zich bevindt, en waarvan de naleving verzekerd wordt door op de wet steunende strafbedreiging of door anderen dwang. Doch men ontnam het één-Gezaghebberschap de gelegenheid, behoudens zijn verantwoordelijkheid tegenover het hooger gezag, van zijn zelfstandigheid gebruik te maken, teneinde de belangen van zijn drie gewestjes tot hun recht te doen komen.

19. Met de wijzigingswet van 26 Februari 1928 die o.m. het één-gezaghebber-instituut maakte, trad tevens (onder Gouverneur Helfferich) in werking een gouverneurlijke instructie de gezaghebbers (3 Aug. 1920), die nog al te centraliseerde, want zij omschreef niet de bestuurs-taak van den gezaghebber over een eiland of een van eilanden, maar wel diens taak in een geheel zijn beheer staand ressort. Naast de verschillende takken van dienst nog een tak van huishouding beheer onder het centraal gezag. Sindsdien hebben we eigenlijk een Gezaghebber-Beheerder en is de Gouverneur die voor alle bestuursdaden bij de verantwoordelijkheid draagt, geheel in strijd met de Reg. Regl.

In Nederlandsch Oost-Indië decentralisatie gemeentenbouw, in Curaçao centralisatie naar Willemstad en gemeentenaafbraak. Daar is de Gouverneur-Generaal er op uit, het gezag van B.B., bijzonder der gewestelijke bestuurschoude, te sterken tegen de diensttakken met zelfstandige taak, hier juist andersom. De vereischten tot gerechtigheid en tot benoembaarheid der bestuursraden liet men bij het oude (1869). Elk eiland was nog op de koloniale verordening, die de verkiezingen zijner vertegenwoordigers in overeenstemming met de huidige samenstelling en aard van elks bevolking, zooals geest en letter van het eiland dat wil.

Het groote euvel, waaraan Willemstad zich onzent schuldig maakte, was bij zijn maatregelen

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”
Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

plicht is van Engeland bovenal te handhaven het koloniale Engeland. Afstand te doen van zijn verplichtingen tegenover die wel verwijderde, maar ons daarom niet minder dierbare deelen van het groote Britsche Rijk ware even ondenkbaar als dat een enkele Brit ooit afstand zou kunnen doen van zijn naam als Engelschman.”

(Slotbeschouwing volgt).
 COMMENTATOR.

Een jaarmarkt te Pasoeroean, 100 jaar geleden.¹⁾

Op den vroegen morgen van den 5den Mei, zelfs voor zonsopgang, was de *Passeerbaan*²⁾ reeds met menschen en het ter markt gebragte vee opgevuld. De daar, op de Europeesche wijze, geplaatste kramen, waarin zich *Europeanen*, *Arabieren* en *Chinezen* met hunne koopwaren bevonden, gaven eene herinnering aan eene Vaderlandsche kermis. Eene daar nevens geplaatste *kanline* verschaftte den grooten toeloop van menschen eene geschikte gelegenheid om zich te ververschen. In 't midden van de ruime *passeerbaan* waren lange vierkante loodsen opgerigt, waaronder de onderscheidene Inlandsche natien hunne waren te koop aanboden, en rondom de *Passeerbaan* waren overdekte stallen opgeslagen, om het vee te kunnen bergen en voor de drukkendste hitte te beschutten, hetwelk ook ten gevolge had, dat al het ter markt gebrachte vee drie volle dagen aldaar verbleef, het geen voor den verkoop zeer gunstig is geweest. Voor de woning van den regent stond eene fraaie *Pondoppo*, die zeer geschikt was om eene aangename verpozing te nemen. Het geheel leverde een, vooral voor deze gewesten aardig, schouwspel en de duizende menschen, paarden, fraaije koeijen, buffels, schapen, geiten en het ontelbare pluimvee, toonden genoegzaam aan dat in deze residentie het doel van het Bestuur volkomen bereikt was.

In den beginne, eischte men zeer hooge prijzen voor de paarden en ter markt gebragte vee, maar in den middag van den 5den begonnen de prijzen te dalen en redelijk te worden. Zoo dat toen dan ook reeds eenige paarden en koeijen verkocht werden.

Men rekent dat ter markt zijn gebracht:

- 760 Paarden.
- 2100 Koebeesten.
- 590 Buffels.
- 200 Schapen en
- 150 Geiten.

De premien werden uitgereikt door den Resident.

Aan den hoofd panghoeloe voor het schoonste paard f 50;

Aan Pa-Raija voor het schoonste koebeest f 12; en

Aan Pa-Lendjang voor den fraaisten buffel f 12.

Alles schijnt zamen gespannen te hebben om van deze eerste jaarmarkt een plaatselijk feest te maken. De resident heeft zich beijverd om de geheele bevolking in dat feest te doen deelen. Op den morgen van den 6den heeft Z.Ed. in de laan voor het residentie huis eene *harddraverij* gegeven, waarop meer dan 20 paarden gelopen hebben om een kris met een gouden schede, en 4 paarden om een premie van f 20. De kris is gewonnen door den Javaan *Singo Warso* van Malang, en de premie door den Javaan *Jogo Sarie*, insgelijks van Malang. Na den afloop der *harddraverij* gaf de heer Resident *Domis* een ontbijt ten zijnen huize, waarop alle de ambtenaren, zoo Europeesche als Inlandsche, benevens de voornaamste ingezetenen van Passaroean en de vreemdelingen van andere plaatsen, genoodigd waren.

De inwoners van Passaroean hebben ook het hunne bijgedragen om de dagen van deze eerste jaarmarkt op eene aangename en doelmatige wijze door te brengen. In de Societeit *Genoegen is ons doel* hebben eenige liefhebbers, waaronder de heeren *Clonie* en de zoon van den heer *Domis* genoemd worden, op een daartoe vervaardigd tooneel, twee

¹⁾ Uit de Javasche Courant van 29 Mei 1828. (Zie ook het bericht „Jaarmarktwezen” in de rubriek „Uit de Inheemsche pers” op bl. 512 hierachter).

²⁾ Een bij de Hollanders vroeger zeer gebruikelijke verhaspeling van „paseban” = voorplein van de Regentswoning

toepasselijke stukjes gespeeld, die volkomen aan de verwachting der zaamgevloede menigte beantwoord hebben.

De inlanders hebben zich ook op den 6 en 7 met stierengevechten vermaakt, en ter vervrolijking van het volk zijn er ook eenige gevechten tusschen honden en wilde zwijnen gegeven, terwijl de inlanders *Waijang*, *Topping* en *Ronging*-spelen elken dag tot laat in den nacht duurden.

De paarden, koeijen en buffels, die de premien behaald hadden, even zoo zeer als die paarden, welke op de *harddraverij* een kris en prijs getrokken hadden, werden met bloemen versierd, en voorafgegaan door Europeesch muziek, de markt in stasie rond geleid. Het was een werkelijk genoeg, om de vrolijke en welgekleede hoofden en inlanders met hunne fraaije paarden en koeijen bijeen te zien en hoe alles medewerkte tot eenen goeden en geregelden afloop van deze eerste jaarmarkt, die besloten is geworden door een bal en souper ten huize van den secretaris der residentie.

De verkoop van alle de ter markt gebragte goederen is zeer willig geweest en er blijft geen twijfel over, dat deze nieuwe instelling steeds meer en meer bijval in de residentie Passaroean zal vinden. De doelmatige bemoeijingen van het plaatselijk bestuur hebben hiertoe zeker veel bijgedragen.

Van Week tot Week.

Dinsdag 16 tot Maandag 22 October.

De herziening der Indische Staatsregeling. Gelijkt te verwachten was, zijn de voorgestelde wijzigingen van de Indische Staatsregeling (uitbreiding van het Inheemsche element in den Volksraad ten koste van de thans bestaande Nederlandsche meerderheid en uitbreiding van het aantal leden van den Raad van Indië, ten einde daarin ook het Inheemsche element te doen vertegenwoordigen) door de Tweede Kamer met overweldigende meerderheid (67 stemmen vóór en slechts 10 tegen) aangenomen. Tegen hebben gestemd 5 anti-revolutionairen, 2 christelijk-historischen, 2 gereformeerden en de communist.

Indië en het Rijk. Den 15en dezer heeft de Nationale Unie te Amsterdam eene druk bezochte vergadering belegd, ter bespreking en bestrijding van de — sedert door de Tweede Kamer aangenomen — aanhangige wijziging der Indische Staatsregeling. Op een inleidend woord van den hr. R. Zuyderhoff volgde eene voordracht van Prof. Dr. C. Gerretson. (Voor een zeer uitvoerig overzicht zij verwezen naar de *Nwe Rott. Ct.* van 16 Oct., Ochtendbl. A.)

De actie voor de vóór 1920 gep. Indische oudstrijders. De Vereeniging *Madjoe*, vereeniging van oud- en actief dienende onderofficieren van het Nederlandsch-Indische leger en van de troepen in West-Indië, heeft een actie georganiseerd, om adhaesiebetuigen te krijgen voor een adres, dat door Indische ingezetenen aan de Koningin wordt verzonden, welk adres betreft de inlossing der eereschuld aan de vóór 1920 gegageerde en gepensioneerde Indische oud-strijders, door verhooging en gelijkmaking hunner pensioenen met de bedragen van hen, gepensionneerd na 1920.

Het adres ligt te 's-Gravenhage ter inzage bij de volgende boekhandelaren: *Belinfante*, *Kneuterdijk*; *Van Stockum*, *Buitenhof*; *Gebr. van Kleeff*, *Spui*, en *Gerritsen*, *Spui*, en tevens bij *Bocatan in de Heulstraat*. Op deze plaatsen is ook gelegenheid om de adhaesiebetuiging met het adres te onderteekenen.

Opening der Volksraadzitting. Den 16en Oct., den dag die samenviel met den aanvang van de behandeling van de wijzigingen der Ind. Staatsregeling in de Tweede Kamer, is de jaarszitting van den Volksraad geopend.

F. H. Westerkamp. † Te 's-Gravenhage is, op den leeftijd van 55 jaar, overleden de heer F. H. Westerkamp, gep. O.-Ind. ambtenaar.

Hinrichs †. Soerabaja, 15 Oct. (Aneta).¹⁾ Plotseeling is te Tosari overleden de heer *Hinrichs*, administrateur van het Sanatorium.

¹⁾ De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan de „Nwe Rott. Ct.”.

bestuur tot kompas te nemen het gebrek aan mis van de wezenlijke krachten en nooden van de Bovenwindsche bevolking. Maar nog altijd staat den Gouverneur een organische reorganisatie van het Bestuur voor (zie 7 en 12). Na ruim zes jaren bestuur nog eigen opinie, die zich vrij kan plaatsen tegen de opvattingen van zijn drie voorgangers. Het zeer voorloopige van zijn schema ligt mis „in-het-nog-moeten-hooren” der locale bevoeren? Moet er weer bij ons het kluchtspel van samenkomst met de landraden vertoond worden? (Zie K.W. dd. 10 Mei j.l.).

Is het bestuurlijke onmacht? Immers de Gouverneur heeft de taal der eilanden nog niet geleerd. Zijn jovialiteit bij ons was niet democratisch al hield hij met Jan en alleman gesprekken. Zover hij dacht aan ons verleden, ons heden en onze toekomst, hoorde hij eenige oligarchjes en administratieve ambtenaren en speelde leentjebuur den Maire van Marigot.

En toch is het niet zoo moeilijk een geëigend bestuur aan onze eilanden te geven, binnen de grenzen van het Regeerings-Reglement. Tot een vernementsgeneeskundige zijn toevlucht te nemen als vervanger van den Gezaghebber op St. Eustatius en Saba, is even ongerijmd, als een onwijzer aan het hoofd van bestuur te plaatsen. Geneesheer moet zich geheel aan zijn taak kunnig wijden en zijn vrijen tijd besteden om zijne kennis bij te houden. Voor hem gaat 't belang van patient boven 'n gestie van bestuur. Zijn activiteitsaal is hij 'n jonge man) moet even als die van den onderwijzer, onder onmiddellijke controle van den directeur, onder onmiddellijke controle van den directeur, verhaalt men op den geneesheer, wat men den gezaghebber wil wreken. Op het eene oogpunt moet men den hoed voor hem afzetten, op het andere oogpunt steekt men de tong tegen hem en te hartgrondiger, als hij een kous denkt te dragen. Op de Virginische eilanden was van 1896—1898 de dokter tevens „commissioner”. Doch het is niet met de waardigheid van „the King's representative” overeen te brengen 's nachts opgevoerd te kunnen worden om in de medische bevelen van zijn geadmistriceerden te voorzien. Ook een onderwijzer mag niet zich zelf controleren en als Voorzittend lid van den Raad van Bestuur toezicht over het onderwijs houden en den toegang hebben tot alle openbare en bijzondere scholen (R.R. art. 113 en 118).

Onze eilanden moeten bestuurd worden in overeenstemming met de eisen van de tijd, niet alleen die de zaken van uit zijn kantoor bestiert. Een stuw-gezaghebber kan dan goed en menscheel besturen en als het hem niet aan tact, aan kennis, aan inzicht en aan kracht ontbreekt, dan moet hij ook het instituut der landraden tot zijn hulp nemen.

Men begrijpe, dat administratieve, jeugdige ambtenaren, hoe goed als zoodanig aangeschreven, in de aanvang door hun positie over het paard genomen, nogal eens aan gebrek aan zelfcritiek en zelfoverschatting gaan laboreeren en door cumulatieve betrekkingen daarin nog gestijfd worden. Het is geen lui, die behept zijn met machtswaan, maar strevers, geen jonge menschen met de drie h's van den rug uit Holland en die men ook op Curaçao kan gebruiken, — geen ontvanger-officier van politie, die zich vrijheden veroorlooft, die in het burgerlijke leven zelfs onduelbaar zijn, — geen schoolbroeder als „schoolmaster” en vooral hem tevens wnd. Gezaghebber gemaakt.

De onbetrouwbare ook niet strafbare handelingen van de onverschillende jongens kunnen als gequalificeerde beambtenaren een sfeer scheppen en deden het bestuur bij ons, die alle contact der bevolking met het bestuur verloren doet gaan.

Het was verder een vergrijp tegen een gezond rationalisme, de beide insulaire krachten „naar de eilanden” te verplaatsen, in plaats van hen bij ons het werk te houden.

In de zitting van den Kolonialen Raad van Bestuur van j.l. — 't zij volledigheidshalve aangeteekend — brak een lid over onze eilanden, „waar volgens de eilanden, die van verschillende zijden inkomsten, economische toestand steeds ongunstiger (werd). Het gevolg van verscherpte bepalingen op vreemde eilanden is de emigratie verlegd en geschiedt de overhuizing binnen dit gebiedsdeel zelf. Moge de overhuizing intreden door de op handen zijnde afwijking van belastingen en ook door een behoort verbinding, waardoor de kleine producenten tot stroomende artikelen naar Curaçao kunnen uitvoeren, en zij tegen goede prijzen worden verkocht.”

De waardig woord voor een Raadslid, dat twintig jaar lang onze belangen niet heeft kunnen herkennen.

Wie zorgt er voor, dat op Curaçao de kleine producenten het volle netto-provenu voor hun artikelen krijgen?

Wij eindigen dit hoofdstuk met een woord van Gladstone: „Geen staatsman, althans niemand, werkelijk dien naam verdient te dragen, mag enkel oogenblik vergeten, dat het de heilige

INDISCHE FEESTDAG

TER EERE VAN BOEATAN'S 25-JAR. BESTAAN
op Zaterdag 27 October 1928 in Theater Seinpost.

Met welwillende, opulsterende medewerking
van N.I.V.J.O., Eurasia en Indische Club.

Vertooning der mooiste Ned.-Ind. Regeeringsfilms:

Djodja en Solo, met Inlandsche Kunstbedrijven;
mooi Bandoeng, Bromo, Bali, enz. Opgeluisterd
door Gamelan-, Krontjong-, Ankloung- en Hawaian
muziek. Indische Liedjes, Javaansche en Balinese-
sche dansen. Vrolijk Indisch Comedie-stukje.
(Zie programma bij „Boeatan”, Heulstraat no. 19.)

Middagvoorstelling van 2½—5 uur n.m.
Avondvoorstelling van 8—10½ uur n.m.

Toegangskarten: 1 en 2 daarvoor afgestempelde
Boeatan-loten à f 1.—, waarop men dus nog kans
heeft een mooi stuk Indische Kunstnijverheid te
trekken. Leerlingen van Onderwijs-inrichtingen
1 kaart voor 2 pers. voor de middagvoorstelling.
Plaatsbespreking, ook telefonisch, bij Seinpost, op
25 en 26 October a.s. van 10—4 uur.

Van onze Adverteerders

Gaarne willen wij van deze gelegenheid gebruik
maken om de aandacht van onze lezers en lezeres-
sen te vestigen op een der bekendste pianofirma's
te dezer stede, n.l. *Goosen en Swagerman*, Boek-
horststraat 149, Den Haag.

De vraag is voor een ieder van groot belang,
wáár hij zijn Piano, Vleugel of Harmonium koopt.

Hoewel dat eigenlijk vanzelf spreekt, hapert er
in de praktijk nog wel eens iets aan. Als b.v. een
soliede zaak een offerte gedaan heeft, hoort men
nog al eens de opmerking maken: Maar ik kan
ergens anders voordeliger slagen.

Gaat het over een Piano, dan hoort men in zoo'n
geval als nadere verklaring vaak, dat zij een Piano
gezien hebben, die óók zwart was, en zelfs nog wel
sierlijker van model, en die „heusch even mooi was
als de Piano, die U voor f 100.— méér aangeboden
hebt.”

En dan hoort er héél veel toe, om de menschen
te overtuigen dat zoo'n vergelijking lang niet op
gaat.

De juiste waardeering in prijs is een wel zéér
zware taak, omdat... er zoo ontzettend veel factoren
meespreken.

Ja, wanneer men Piano's zonder meer kon be-
oordeelen naar den toon, dan kon iedereen, met een
goed ontwikkeld muzikaal gevoel een prijsverge-
lijking maken.

Wanneer de fabrikaten onderling onveranderlijk
op eenzelfde niveau bleven, dan zou een constante
prijsvergelijking misschien mogelijk lijken, ... wan-
neer althans een Piano niet veel gelijkenis had met
de menschen, in dit opzicht, dat beiden steeds ver-
toonen oneindige variaties van goede en minder-
goede eigenschappen dooreen.

Het klinkt misschien voor een leek wat vreemd,
maar geroutineerde vakmenschchen weten maar al
te goed, dat geen enkel instrument volmaakt is, en
eveneens dat er geen vaste normen bestaan, wát
voor een Piano de beste eigenschappen zijn.

't Gaat ermee als in het huwelijk. Jan is geluk-
kig met z'n vrouw, maar Piet zegt: Hoe houdt hij
het ook maar één dag met haar uit... en, niet
waar, daar behoef nog heelemaal niet uit te vol-
gen, dat Jan geen reden heeft om gelukkig te zijn
met z'n vrouw...

Maar zóó kan Jan ook gelukkig zijn met een
Piano, waarvan Piet zegt: „Ik zou dat instrument
nog niet cadeau willen hebben.”

En... dan bestaat nog inderdaad de mogelijk-
heid, dat Jan en Piet goed muzikaal ontwikkeld
zijn.

Een goed pianohandelaar moet dat steeds voor
oogen houden.

Zonder daar veel over te praten, zal het zijn
streven zijn, juist dat instrument te leveren, dat
ook op den duur het best in den smaak valt.

Wij meenen, dat de firma Goosen en Swagerman
hierin uitstekend is geslaagd. Zij heeft in haar ma-
gazijn een uitgebreide collectie piano's en vleugels,
zoodat wij ervan overtuigd zijn, dat onze lezers
daar zeker keuze kunnen maken. Voor meerdere
bijzonderheden verwijzen wij naar de annonce,
welke in dit blad voorkomt.

LOSBLADIGE BANDEN

BLADEN MET COU-
RANTE LINIATUUR

DIRECT UIT VOORRAAD

RINGBANDEN

OCT. - KWARTO - FOLIO FORMAAT - PRIMA METALEN

VRAAGT PRIJSLIJST

LEVERING UIT VOORRAAD

THE H.V.R. TRADING COMP.
ORANJELAAN 21, DEN HAAG

VERKOOPAFDEELING
BINDERIJ H. v. RIJMENAM

Pangeran Poerbodmodjo †. Koetoardjo, 15 Oct.
(Aneta). In den ouderdom van 79 jaar is alhier
overleden de oud-regent van Koetoardjo
Pangeran Poerbodmodjo.

Aardbeving. Menado, 15 Oct. (Aneta). Zaterdag-
nacht om 12.10 is hier een tamelijk zware
aardbeving gevoeld, die ruim een minuut duur-
de. Ongelukken werden niet gemeld.

Communistische actie. Batavia, 15 Oct. (Aneta).
Het maandblad van de Missie op Flores, de
Bintang Timoer, meldt, dat twee communis-
ten uit Makassar in Adonara een actie onder
de bevolking begonnen. Zij wisten zelfs 800
volgelingen te krijgen, die duizend gulden bij-
een zamelden met het doel een opstand tegen
het gezag te beginnen. Het bestuur kreeg tij-
dig lucht van de plannen en arresteerde 150
personen.

Militaire mutaties. Eervol ontslagen als militair
commandant van de Westerafd. van Borneo,
de luit.-kolonel der Inf. C. A. Rijnders en be-
noemd als zoodanig majoor F. H. Ilgen. — Als
militair comm. van Palembang en Djambi de
luit.-kol. J. C. Brassel en benoemd majoor L.
Thomson. — Luit.-kol. Inf. O.-I. leger A. Pi-
mentel zal 2 Dec. den dienst met pensioen
verlaten. — Kapitein J. Debus van den Ind.
Topogr. Dienst is bevorderd tot majoor.

Univers. examens. Leiden. Econ. doctor ex. Indo-
logie de h.h. P. R. Alderwerelt van Rozen-
burgh en L. A. Emamiel.

Utrecht. Candid. ex. Indologie de hr. J. G.
Milo.

De Chinezen in Ned.-Indië. De heer J. Th. Moll is
door het Dep. van Koloniën aangewezen om
aan de Indologische faculteit te Utrecht lessen
te geven over de stroomingen in de Chinese
wereld in Ned.-Indië. Den 15n dezer heeft de
heer Moll zijn openingscollege gehouden met
een rede, waarvan een overzicht werd opge-
nomen in het *Vaderl.* van 15 Oct.

D. A. Mensert †. Te 's-Gravenhage is, in den ouder-
dom van 75 jaar, overleden de heer D. A.
Mensert, gepens. kapitein ter zee, ridder in de
Militaire Willemsorde.

Opening der luchtlijnen op Java. Bandoeng, 17 Oct.
(Aneta). Ondanks het feit, dat de Koninklijke
Indische Luchtvaart-Mij. pas over twee van
de door haar bestelde vliegtuigen kan beschik-
ken, zal de opening van de luchtlijnen toch op
1 Nov. geschieden. Voorloopig zullen van Ba-
tavia uit dan slechts de trajecten Bandoeng en
Semarang bevolgen worden.

*De Belgische Kroonprins en zijn gemalin naar Ned.-
Indië*. Een dezer dagen loopend gerucht dat de
Belgische Kroonprins het voornemen zou heb-
ben een studiereis naar Ned.-Indië te maken,
vindt bevestiging in de volgende (aan het
Vaderl. ontleende) mededeeling. Omtrent de
reisgelegenheid van het Belgische kroonprin-
selijk paar naar Ned.-Indië is reeds een besluit
gevallen. Kroonprins Leopold en zijn gemalin
zullen den 23en November in Marseille scheep
gaan naar Ned.-Indië aan boord van de „Insu-
linde” van den Rott. Lloyd.

Een op Bali niet gewenschte onderwijzer. Batavia,
19 Oct. (Aneta). Naar Aneta verneemt is den
Javaanschen onderwijzer Raden Atmodjo Koe-
soemo, die op Bali vereenigingen had opge-
richt met een mystiek en coöperatief karak-
ter, terwijl de leden den plicht hadden elkan-
der bij te staan en tot geheimhouding verplicht
waren, beduid, dat zijn verder verblijf op het
eiland minder gewenscht geoordeeld wordt.
Hij is daarop eigener beweging naar Java te-
ruggekeerd.

Veterinaire Dienst. Batavia, 20 Oct. (Aneta). Tot
hoofd van den Veterinairdienst alhier is
benoemd de heer Van Rijn te Wageningen.

Luitenant-kolonel H. J. A. van Geuns †. Batavia, 18
October. (Aneta). Heden morgen is plotseling
overleden de luitenant-kolonel der Inf. H. J. A.
van Geuns, commandant van het 1ste depot-
bataljon te Bandoeng.

Brandende gasbronnen. Blijkens verschillende
Aneta-telegrammen woedt op het olieterrein
der Ned.-Ind. Aardolie Mij. bij Pangkalan Soe-
soe (Sum. Oostkust) een hevige gasbron-brand,
waarbij eenige koelies ernstig zijn gewond,
waarvan er drie zijn overleden.

Koloniaal etablissement. Bij Kon. besluit is beno-
emd tot directeur van het Koloniaal etablisse-
ment te Amsterdam de gewezen O.-I. hoofdman
naar J. Kuyper, thans te werk gesteld bij
Departement van Koloniën.

Marine-vliegbooten naar Indië. Door den Min-
ister van Defensie is beslist, dat begin April 1929
een groep van 3 Dornier Wall vliegbooten van
Kon. Marine naar Ned.-Indië zal vliegen om
bevel van den luitenant ter zee 1e kl. W.
Tetenburg.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlij

Het aanstaande Boeatan-feest.

Nu wij aan den vooravond zijn van het
feest ter eere van Boeatan's 25-jarig bestaan
Zaterdag 27 dezer in *Theater-Seinpost* zal worden
gegeven, willen wij hier er nog even het eed-
wacht van mededeelen, opdat geen der trouwe
lezers, die belang stellen in Indië en de Indische
kunst, kunnen zeggen: had ik 't maar
weten! of als 't te laat is, spijt mocht hebben
niet te zijn geweest.

Alleen reeds de zoo goed geslaagde, door
heer *Willy Mullens* opgenomen, Nederl.-Ind.
Regeeringsfilms — er is door Boeatan een
keus uit gedaan — zijn een gang naar Schevening
(lijn 8 houdt vlak vóór Seinpost op) overwa-
ren kan kiezen tusschen de middagvoorstel-
om half 3 en die van 's avonds om 8 uur precies
beide uitvoeringen bijwonen, daar het programma
geheel verschillende zal zijn. En dan maakt
er een genoeijken „Indischen dag” van, want
Indische spijs en drank zal er van de beste ke-
teit te krijgen zijn, niet minder dan in Heulst-
19. Daar Boeatan zich in de welwillende, opul-
rende medewerking verheugen mag van de
muziek-makende vereenigingen: *N.I.V.J.O.* (Neder-
landsch-Indonesisch Verbond van Jongeren (Ned-
nisaties), *Eurasia* en *Indische Club*, zal 't er
vrolijk en tegelijk kunstzinnig toegaan. Een
talentvolle leden van *N.I.V.J.O.* zullen de
Salendro-gamelan van Boeatan bespelen en
wajang-wong-dans uitvoeren, o.a. ter illustratie
de Djodja-film; *Eurasia* zal de aanwezigen ver-
ten op haar zoo meesterlijk uitgevoerde kron-
muziek, terwijl ook eenige leden van de „Ind-
Club” het geheel zullen opvrolijken met kron-
en hawaian-melodieën. Bij de Bandoeng-film
speelt *Eurasia* de *ankloung*.

Des avonds zal de bekende zangeres *Leonie
Noorden*, in prachtvol Javaansch kostuum, een
Indische liederen ten gehore brengen en nu
mooie Balifilm de talentvolle danseres, *Mickie
Meyer*, een Balineseche offerdans uitvoeren,
mede zij o.a. op de „soirées” van den Frans-
gezant en onlangs ook te Parijs zooveel succes
behaalde.

Ten slotte nog een Indisch blijspel (één-
van *Mia Aarwen*, waarvan wij hier den korten
houd laten volgen:

TJANG.
(Oost en West).

Ergens in een Nederl.-Indische stad was
Karel Reynders, een Amsterdamsche
man, met zijn jong Indisch vrouwtje, Loes-
haar Indische moeder. Wegens meerdere
kinderen wordt deze *Tjang* genoemd, wat
Hollandsch beteekent „Oopoe”. *Tjang* is
moderne richting toegegaan, bewijze het
haar en de ochtendjapon, inplaats van de
veel mooiere *sarong* en *kabaja*. Overigens
de waardige dochter van haar land geble-
en verdriet valt zij in slaap.

Dan verschijnt de „Oopoe” uit Europa —
ras-echte Amsterdamsche burgerdame
dern, zooals de tegenwoordige Oopoe's
zijn — rijk en vol verlangen naar haar
Karel, voor wien zij de verre reis ondernom-
heeft. *Tjang*, uit den dommel opgeschrikt,
de kaarten gedachtig, in Oopoe een vroeg-
verhouding van Karel; temeer als Oopoe
thousiast vertelt over haar zeereis, den
meester en een harmonica-kunstenaar.
verzint van alles om Oopoe uit het huis te

WAAROM DRAAGT IEDER GAARNE LIJNKAMP'S KLEEDING?

OMDAT IEDER ZEKER WIL ZIJN, DE BESTE KLEEDING TEGEN DEN BILLIJKSTEN PRIJS TE BEKOMEN EN DIT BIJ LIJNKAMP INDERDAAD HET GEVAL IS

LIJNKAMP'S Kleedingmagazijnen GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT THOMSONLAAN, H. FAHRENHEITSTR.

wijderen, wat natuurlijk tot allergrappigste uitlatingen aanleiding geeft.

Als Loes binnenkomt, overziet zij den humoristischen toestand en geneert zij zich eenigszins over haar moeder. Zij telefoneert dadelijk Karel om thuis te komen.

Later vertelt zij hen allen het prettige nieuws van haar blijde verwachting. Oopoe is verrukt. Tjang begrijpt echter niet hoe zoo iets gebeuren kan, zonder haar medeweten. Loes hoopt, dat Tjang wijzer worden en niet meer kaartleggen zal. Tjang belooft 't... maar toch... voor dezen éénen keer wil ze nog even zien, of het een meisje dan wel een jongen wezen zal. De beide grootmoeders, de eene „oost“, de andere „west“ — zoo zijn er! — worden uitnemend geëerd door de schrijfster en Mevr. Aleida Roeloffterwijl ook het jonge paar goed vertolkt wordt op twee jeugdige amateur-spelers. Vlot van stapel springend, zal dit aardige blijspel voor de bezoekers Seinpост den avond met een gullen lach bezorgen, die hen tevreden doet zijn over het meerevan van Boeatan's kwart-eeuw-feest.

De toegangskarten, daartoe gestempelde Boeatanen à f 1.— — één of twee voor de allerbeste plaatsen — zijn zoolang de voorraad strekt, te verkrijgen in Heulstraat 19 en bij Seinpост, waar van Donderdag 25 dezer van 10—4 uur, ook telefonisch, plaatsen te bespreken zijn.

Verleeringen van onderwijs-inrichtingen hebben op middag-voorstelling toegang voor 2 personen op kaart. Naar wij hopen, zal daarvan een druk gebruik worden gemaakt, want juist de Nederlandsche jeugd moet het mooie van Indië leeren kennen.

Kandjeng Goesti P. A. A. Mangkoenagoro VII.
3 Maart 1926—3 Sept. 1928.

De Indische couranten van begin September lezen wij, dat toen te Solo o.a. vertoefden de heren Welter, lid v. d. Raad van Indië, Maas Geesmanus, directeur B.B., mr. Neytzell de Wilde, voorzitter van den Volksraad, kolonel Vos, marinecommandant te Soerabaja, professor Blerenghem de heer Bodart, consul-generaal van Frankrijk, en ter bijwoning van de feesten ten eere van het 25-jarig bewind van prins Mangkoenagoro.

Zondagavond 2 Sept. hield de Soenan te hunner eere een receptie in den Kraton, terwijl hun den volgende dag een lunch door den Soenan werd aangeboden in zijn buitenverblijf te Paras, tegen de zijde van den Merapi gelegen.

Maandagavond 3 September, waren zij de gasten van Prins Mangkoenagoro VII, bij het ter eere van zijn jubileum gegeven groote dansfeest, waaraan ruim 400 uitnodigingen zijn uitgegaan. 1)

Dinsdagavond vierde de Astana Mangkoenagoro feest; er werd een uitgebreide wajang orang gegeven, ditmaal echter slechts voor een beperkter aantal genoodigden.

Aan ieder der gasten werd een uitvoerig beschrijvend programma uitgereikt van het stuk, beginnend met de inleiding:

„Het toneelspel *Nadpada Krama* (het Huwelijck van Nadpada) is ontleend aan de *Poestaka Radja Wasana*, het Koningenboek van de laatste Hindoe-Javaansche periode, een samenvatting, gemaakt door of in den geest van Raden Ngabei Ranggawarsita van de „*Wajang Wasana*“, het Eind-toneel.

„De *Wajang Wasana* omvat de toneelspeelen, welke de geschiedenis der Javaansche vorsten van Praboe Djaja Lengkar van Mendang Kamoelan af tot de invoering van den Islam heeten voor te stellen. Zij vereenigt de *Wajang Gedog* en *Wajang Klitik*, welke het Kediri'sche in het Madjapahitsche tijdperk behandelen, in zich.

„Het toneelspel *Nadpada Krama* zou behooren tot de *Wajang Gedog*, daar het speelt in den tijd, dat de Kediri'sche vorsten overzeesche

oorlogen voerden met vorsten van andere eilanden van den Archipel.

„Dat er eens zulk een tijd geweest is, is reeds gebleken uit de weinige historisch-wetenschappelijk betrouwbare gegevens, die wij bezitten omtrent de oudere Javaansche geschiedenis. Omtrent de bijzonderheden, vermeld in dit toneelspel, zwijgt de historie echter.”

Daarop volgt de tekst van de *Lakon*, welke in 8 bedrijven is verdeeld, waarbij telkens de melodie der gamelan-orkest-begeleiding staat vermeld.

Zij, die wel eens het voorrecht hebben genoten een dergelijke *Wajang-wong*-voorstelling aan een der hoven in de Vorstenlanden bij te wonen, weten welk een zeldzaam voornaam en wonder-fraai schouwspel ze biedt.

Het *Soer. Handelsbl.* geeft van deze bijzonder grootsche Javaansche toneel-uitvoering de volgende enthousiaste beschrijving:

„De *Wajang Wong*, die Dinsdagavond 4 September door prins Mangkoenagoro zijn gasten werd aangeboden, gaf de legende weer van een koningsdochter van Ternate, om wier hand vele vorstelijke personen dingen. De twee voornaamste van hen zijn de vorst van Patani, een ander rijk uit de Molukken, een rol, voorgesteld door den bekenden *Pangeran Soeriosogianto*, broeder van den Mankoe, en die van Djanggolo, een rijk in het Kediri'sche. Het hoogtepunt van de voorstelling is de strijd, die tusschen deze twee pretendenten, ieder met zijn eigen leger, wordt gevoerd en die afloopt in het voordeel van den vorst van Djanggolo. De bruïd wordt door dezen medegevoerd, om aan zijn neef uit het vorstenhuis van Bali uitgetrouwelijkt te worden.

Het spel en de fantastische oud-Javaansche costuums, in een omgeving van Oostersche pracht en weelde, maakten een onvergetelijken indruk.”

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië's arbeidsregelingen en de Volkenbond.

Blijkens de beslissing van Genève zal een speciaal ambtenaar van het *Bureau International du Travail* bestemd zijn om de *arbeidstoestanden in Ned-Indië* te onderzoeken. We krijgen dus een ambtenaar die, naar de *Deli Crt.* (20/9) aanneemt, waarschijnlijk ook naar Ned-Indië zal komen om hier verschillende toestanden te bestudeeren. Op rapporten is ten slotte in dezen weinig te doen. Feitelijkt ligt hierin besloten eene principieele aantasting van het soevereine recht van Nederland om de toestanden in zijn koloniën zelf te regelen, naar eigen goeddunken. Het zal eerst nog uitgemaakt moeten worden tot hoever eventueel aanbevelingen van het B.I.T. kunnen gaan en hoe de Volkenbond daarop zal reageren, maar er wordt dan toch maar een onderzoek ingesteld naar toestanden in een gebied, waarover Nederland geen mandaat voert, doch historische wettelijke rechten uitoefent. De D.C. is daar geenszins tegen, mits men ook maar de consequentie aanvaardt, dat dit dan voor alle koloniën moet gelden. Het blad hoopt zelfs, dat de Volkenbond een zoo groot overwicht zal krijgen, overeenkomstig zijne opvatting van de toekomstige wereldstructuur, dat te Genève in een Wereld-Parlement algemeen bindende bepalingen kunnen worden genomen naar den maatstaf van de algemeen geldende moraal. Een moeilijkheid is ondertusschen reeds, dat de Ver. Staten met de Filippijnen buiten zoo'n regeling zouden vallen. Genève moet niet hooger grijpen dan met redelijke kans op succes en doorvoering te verkrijgen is.

Reeds vroeger heeft de *Deli Crt.* geschreven, dat zij het zou toejuichen indien een *onpartijdige Volkenbondcommissie van practische menschen* eens een kijkje in Ned-Indië kwam nemen. In hoofdzaak gaat het om het *vraagstuk van de verplichte diensten voor de bevolking* — heerenendiensten enz. — en *contracten van langen duur*, waarbij men met wat goeden wil eventueel onzen *contractarbeid* zou kunnen onderbrengen. De D. C. is van meening,

dat alles wat in Ned-Indië op dit gebied bestaat, de toets der critiek kan doorstaan. Wie zich herinnert wat in een werk van een ernstig schrijver (*André Gide*) over toestanden in andere koloniën is neergeschreven, die weet dat het onderzoek elders waarschijnlijk heel wat meer vruchten zou opleveren. Maar de D. C. is er nog niet van verzekerd, dat het hier niet een te Genève op touw gezette politieke actie betreft, om eene gemakkelijke overwinning op internationaal gebied te behalen. Hopelijk is deze opvatting te somber en zal het eind het werk kronen. Met groote belangstelling wacht de D. C. verdere stappen af.

De *Deli Crt.* schrijft voorts over „De evolutie van het internationalisme” (21/9, *Henry de Jouvenel*), *De Loc.* over „Een voorbeeld” (12/9, blz. 39) en „De les van een mandaatgebied (15/9, blz. 37), het *Soer. Hbl.* over „Belgisch ongeduld” (8/9, 2de bl.), de *Java-Bode* over „Onze Volkenbondsdelegatie” (17/9).

Bewindsvormen voor het Oosten.

Het Egyptische parlement is voor den duur van drie jaar geschorst. Evenals vele andere Oostersche Staten vindt Egypte parlementaire instellingen moeilijk in het gebruik. Wat is de vorm, waarin de weldaden van politieke vrijheid door een Oostersch volk het best genoten kunnen worden? Deze vraag wordt door The Right Hon. H. A. L. Fisher, oud-minister van Gr.-Brittannië, in de *Deli Crt.* (17/9) beantwoord. Is het wel zeker, dat de parlementaire Regeeringsvorm, zooals wij dien in West-Europa kennen, inderdaad geschikt is voor Oostersche toestanden? De voornaamste twijfel betreft de *uitvoerende macht*. Een volk heeft vrijheid, maar ook een Regeering noodig. Zullen parlementaire instellingen, krachtens welke het leven van een Kabinet afhangt van de schommelingen der vaak niet van haar verantwoordelijkheid doordrongen stroomingen in een volksvertegenwoordiging, een Oostersch volk die noodzakelijke continuïteit en vastheid van bewind verzekeren, zonder welke de zaken niet goed gaan? Dit is een zeer wezenlijk probleem, waarbij alle mogendheden met Oostersche belangen betrokken zijn. De kwestie rijst of de Amerikaansche vorm van regeeren niet in wezen beter geschikt is voor Oostersche toestanden dan de parlementaire. Op het oogenblik is er in het Oosten een geweldige en koortsige vraag naar politieke vrijheid in haar uitersten vorm. De komende vijftig jaren zullen waarschijnlijk vele experimenten brengen. In Britsch-Indië is een reusachtig onderzoek op dit oogenblik gaande.

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (17/9 „Hoe Ned-Indië geregeerd wordt”; 19/9 „De troonrede” en „Opvoeding tot regeerder op Ceylon”), het *Soer. Hbl.* (10/9 „Andere stemming”), *De Sum. Post* (18/9 „Extremisme en nationalisme”), het *Bat. Nwsbl.* (15/9, 3de bl. „Het verzet te Bardoli in Britsch-Indië”; 18/9, 3de bl. „Syrische problemen”), *De Loc.* 11/9 „De keerzijde”) en de *Java-Bode* (18/9 „Om het herzieningsvraagstuk”).

Olie-zorgen. Zijde-cultuur.

D.d. 23 Aug. kondigde de heer F. H. Fentener van Vlissingen op de jaarvergadering van de Oost-Borneo Mij aan, dat er vergevorderde onderhandelingen bestaan met een Japansche Mij. inzake de *overneming van olie-concessies* op de terreinen van de Oost-Borneo Mij. De concessie-terreinen liggen bij de Sangkoelirangbaai, in de bocht ten N. van de delta der Koetei-rivier. Gaat de verkoop van de Mitsui Bussan Kaisha door, dan zal, om te voldoen aan de voorschriften der Mijnwet, eene Ned-Indische Maatschappij worden opgericht; de Oost-Borneo Mij. krijgt in het bestuur daarvan eenige commissarisplaatsen. De transactie geschiedt op royalty-basis. Het *Soer. Hbl.* (14/9, Z.) begrijpt dat *deze verkoop* er een is van *veel betekenis*. Voor 17 jaren ging de verkoop van de kolonconcessie op het eiland Seboekoe (bij Poeloe Laoet) aan een Japansch concern niet door. Het Japansche concern zou vermoedelijk meer geven om de haven van Seboekoe, dan om de kolen, en het moest ongewenscht worden geacht eene vreemde mogendheid gelegenheid te geven zich, via het Japansche concern, vasten voet te verschaffen — althans: eene aanlegplaats voor schepen — in dit deel van den Archipel. Soortgelijke overwegingen van nationalen aard hebben niet lang daarna het Gouvernement geleid tot de naasting van de concessies enz. Poeloe Laoet, bezit eener Duitsche Maatschappij. Het internationaal aspect is sedert wel zeer gewijzigd. Intusschen dient men scherp onderscheid te maken tusschen de uitgifte door de Regeering van oliehoudende terreinen, en den verkoop daarvan door particulieren. De bouw der vesting Singapore geeft onzen Archipel als belangrijke producenten van olie nog apart relief. De terreinen welke de door de Engelsche vloot te Singapore (ook in oorlogstijd) gewenschte olie leveren, dienen in handen te zijn eener *particuliere maatschappij*, die in de behoefte van Singapore kan voorzien. Onze Regeering heeft slechts te zorgen dat de vreemde exploitanten aan de Sangkoelirangbaai aan de bepalingen der Mijnwet voldoen. De verkoop maakt de situ-

ARNHEM EN OMSTREKEN

KOOPT BIJ VOORKEUR BIJ ONDERSTAANDE ADRESSEN - DENKT OOK OM DE OUDE STAD

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG
(OPENLUCHTMUSEUM) 5606
Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

De beroemde „Vaderland“-Rijwielen
ALLEEN VERKRIJGBAAR BIJ ADR. BAX, ARNHEN;
ROUS EN MEEUWENOORD, BANDOENG;
SUMATRA STORES, MEDAN
MEN VRAGE PRIJS EN INLICHTINGEN! MEN VRAGE PRIJS EN INLICHTINGEN!

MELKINRICHTING
„MELBO“
KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEN

WONINGINRICHTING „HESTIA“
ARNHEM - TOONKAMERS: KERKSTR. 28 - TEL. 2903
GEHEELE MEUBILEERINGEN
ONTWERPERS
PIET IZEREN
Binnenhuis-Architect
G. FEENSTRA
Architect B. N. A.
5584
Adviezen en inlichtingen bij:
J. A. KRUDOP - HEES
bij Nijmegen - Tel. 1106

Fa. FRIEDRICH HOFSTEDE - ARNHEN
BAKKERSTRAAT 66 :: TELEFOON
ALLE SOORTEN INSTRUMENTEN
EN ONDERDEELLEN IN GROOTE
KEUZE STEEDS VOORHANDEN!!

PENSION „EIKENHORST“
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
24 zit- en slaapkamers (vele met veranda en balkon),
30 bedden; badkamer en groote lommerrijke tuin.
Telefoon Arnhem 2009, **OOSTERBEEK.**
5661 M. P. S. KETTING.

MUZIEKINSTRUMENTENHAND
Een ouderwetsche **REIJNVAAN'S No. 1**
Borneo-Sigaar
Een UITmuntende Sigaar voor 8 cent
Sigarenmagazijn „De Winter“
P. A. BOTTINGA
Koningstraat 5 - ARNHEN - Telefoon

J. VAN WOERDEN
ROGGESTR. 42 - Int. Tel. 367 - ARNHEN
SPECIAAL ADRES voor PRIMA ROOMBOTER en
Fijne HOLLANDSCHE KAASSOORTEN zoowel jong,
belegen als oud - En gros - En détail

RADIO TECHNISCH ING. BUREAU
WANTING & LUDWIG
HOOFDAGENT N. S. F.
NIEUWE PLEIN 30 - TELEF. 3180 - ARNHEN
RUIME KEUZE ONTVANGTOESTELLEN
AANBEVOLEN ADRES VOOR OOST EN WEST

Voorschriften van H.H. Oogartsen
worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm
H. W. MIDDELBEEK, Opticiën
HOMMELSCHWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEN

VELOURS-ARNHEN
hoeden in moderne
kleuren voorradig.
Ruime sorteering. 5610
BAKKERSTRAAT 3
Halte Lijn 11 t.o. Nation.
FIRMA WED.
KAMERBEEK

H. VAN SANTEN
v. h. H. VAN ZOEST
BLOEMENMAGAZIJN
BAKKERSTRAAT 58 - ARNHEN
OUDSTE EN GROOTSTE ZAAK TER PLAATS
BLOEMWERKEN
in ieder genre
Tel. 356 - Opperlicht 1853 - Post-Giro 6610

A.I.C.
De A.I.C. belast zich met de uitvoering van elec-
trische sterk- en zwakstroominstallatiën.
De A.I.C. zorgt voor complete sanitaire inrich-
tingen en warmwatervoorzieningen.
De A.I.C. heeft een ruime sorteering elektrische,
gas- en sanitaire artikelen.
De A.I.C. geeft gratis deskundige adviezen en
maakt plannen en begrotingen kosteloos.
De A.I.C. is het beste, meest vertrouwde en goed-
koopste adres.
Wendt U daarom tot de 5553
N.V. Algem. Installatie Compagnie
Koningstraat 48 - Arnhem - Tel. 404
Aanbevolen adres door vele Indische families.

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL
ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ
Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5566
HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

LUSTEN IN ELKE UITVOERING
MAAKT U **JOS. DIRKSE**
KONINGSTR. 75
TEL 833
LEVERING VAN ALLE
KUNSTSCHILDERS
ARTIKELEN
ARNHEM

VERHUIZINGEN per Auto-Tapissière voor binnen
buitenland.
GOEDERENVERVOER zeer billijke tarieven.
Zaterdag Bodedienst Arnhem-Utrecht, terug
Nijmegen. - 's Maandags Arnhem-Nijmegen
Beleefd aanbevelend,
A. VAN DE VOOREN - ARNHEN
Bovenbergstraat no. 17 - Telefoon no. 3147
ingang naast den Heer Tooneman, Aannemer
Bestelhuis Utrecht: Jansveld 27, Tel. 13405. G. A. BRUNNEN
Vertrek n.m. 4 uur.

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte
G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5439

Het Lidmaatschap der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars
(minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van
het Koloniaal Weekblad

atie niet aangener. Zij zal allereerst onze Regeering verplichten tot een zeer streng en onafgebroken toezicht. Men zal steeds volkomen op de hoogte moeten zijn van hetgeen de Japanners — Japan — daar doen, en men zal verder immer in staat moeten zijn te verhinderen dat in dit concessiegebied iets geschiedt, hetwelk ons in tijd van oorlog in moeilijkheden zou kunnen brengen. Japan bezit geen voldoende olie om de machines zijner oorlogsschepen lang te voeden. Mocht men bij de Sangkoelirang-baai de gewenschte olie vinden, dan begrijpt men dat bij een eventueelen krijg op en om den Pacific, deze terreinen van zeer groote beteekenis worden voor de belligerenten. Het is de vraag of onze zoo uiterst geringe zeemacht wel geschikt over het materiaal dat onmisbaar is om alle opdrachten te kunnen uitvoeren, welke bij een zoodanig conflict aan onze Marine moeten worden gesteld. Zoo wordt deze Archipel geleidelijk meer getrokken in de internationale sfeer, en dit stelt aan onze Regeering en haar beleid voortdurend hooger eischen.

De *Java-Bode* (12/9 „Zijdecultuur in Indië“) ontleent aan de „Java Nippo“ (6/9) het bericht dat Otani Kozui zijn plannen betreffende een zijde-winnings-bedrijf op groote schaal moet opgeven. Zijdecultuur alléén levert geen voordeel. Dat voordeel komt pas — voegt de *J. B.* er aan toe — als er klein-landbouw mede gepaard gaat, en voor den klein-landbouw heeft men ongeveer 10 maal zoo veel grond nodig als voor den moerbeiboom-aanplant. Het was de bedoeling dat in Benkoelen voor de eerste Japanse nederzetting van klein-landbouwers 100 Japanse klein-landbouwers zouden uitkomen. Ten behoeve daarvan werd 1500 H.A. grond aangevraagd. De Indische Regeering wil vermoedelijk wel een Indische zijdecultuur bevorderen, doch niet als zij gepaard moet gaan met een Japanse volks-planting in den Archipel, een standpunt dat de *J. B.* toejuicht.

Wij verwijzen naar het *Bat. Nwsbl.* (5/9, 3de bl. „Zijdecultuur“, in demonstratie op Pasar Gambir).

Ventilatie op de schepen.

Prof. Dr. W. Storm van Leeuwen betoogt in de *Loc.* (12/9, blz. 39) dat droge en koele luchtververfening op de schepen noodzakelijk is. Het kan in den Indischen Oceaan, maar bovenal in de Roode Zee meer dan ondragelijk warm zijn. Het tragisch overlijden van Dr. de Groot, nu eenige maanden geleden, riep bij schr. oude herinneringen omtrent zeezeuren wakker. De zwoele, vochtige warmte gedurende de zeezeis, heeft bij dezen patiënt een warmtestuwing veroorzaakt, die zijn lijden zeer heeft vermeerderd, zijn dood heeft verhaast. Uit een particulier schrijven, eenige weken daarna, vernam schr. hoe men met een paar jonge kinderen had gelohd, ook weer in de Roode Zee en gedurende een deel van de verdere reis naar Indië. En thans de negen sterfgevallen op de „Insulinde“. Bij roodvonk en daarmede verwante ziekten stijgt dikwijls de lichaamstemperatuur hoog, de warmteregulatie van den patiënt is zeer gestoord. En nu zijn er weinige plaatsen in de wereld, waar men zijn warmteregulatie zoo nodig heeft als aan boord van een schip gedurende een reis in tropische gebieden. In het lichaam van den mensch wordt voortdurend warmte geproduceerd die, om oververhitting te voorkomen, moet worden afgestaan aan de omgeving, in hoofdzaak door middel van verdamping van water van af de oppervlakte van de huid. Deze verdamping gaat het snelst en is dus het meest effectief, naar mate de buitenlucht droger en kouder en meer geventileerd wordt. Hoe warmer en vochtiger de buitenlucht, des te moeilijker de verdamping vanaf de huid, en als de buitenlucht 37 gr. C. zou zijn en verzadigd met waterdamp, dan is geen verdamping meer mogelijk en moet onherroepelijk de lichaamstemperatuur stijgen; er volgt warmtestuwing, die tot den dood voert indien niet spoedig verandering komt. Op zee, bij weinig wind, is de buitenlucht bijna verzadigd met waterdamp. Hoe meer men de luchttemperatuur tot 37 gr. C. nadert, des te moeilijker wordt het reeds voor den gezonden mensch om de temperatuur in evenwicht te houden, d.w.z. zijn lichaamstemperatuur niet te doen stijgen. Maar nu nog een steek er bij en juist een ziekte waarbij de warmteregulatie dikwijls ernstig is verstoord! Bij dergelijke ziekten is noodig toevoer van koele, droge lucht in zoodanige hoeveelheid, dat een behoorlijke ventilatie ware gewaarborgd. Alle zaken dus, die met relatief eenvoudige technische hulpmiddelen te verkrijgen zijn. Zeer zeker begrijpt de schr., dat men niet gedurende de geheele reis naar Indië alle reizigers kan laten slapen in vertrekken, overvloedig geventileerd met gekoelde en droge lucht, maar acht dit noodzakelijk en mogelijk voor een tiental of twintigtal. In verhouding tot de totale inrichtingskosten van een modern passagiersschip zal het aanebrengen van eenige technische installaties slechts weinig extra-uitgaven met zich brengen.

Het anthropologisch onderzoek van Java.

Java geldt voor een van de best bekende eilanden van den Archipel. Volgens Dr. Nyessen (*De Loc.* 1/9, blz. 23 en 37) is Java inderdaad waarschijn-

lijk het minst bekende. Schr. betreurt dat er geen voldoende fondsen voor beschikbaar zijn. Onze Oostelijke burenen in Europa komen van het zenden van wetenschappelijke expedities langzamerhand terug. Zij geven er terecht de voorkeur aan, geleerden uit te zenden, die zich geruimen tijd in de te onderzoeken landstreek vestigen en vooraf het milieu nauwkeurig bestudeeren. Iemand, die een jaar lang rustig tusschen de „dwergen“ van het Sneeuwgebergte gaat wonen, kan althans arbeid verrichten, die over honderden jaren nog waardevol is en waaraan de tand des tijds niet alverwoestend knaagt. Een bewijs gewoonlijk, dat wat voor wetenschap werd aangezien, het inderdaad niet was. In Nederland en op Java zijn we nog niet zoover. Voor een nauwkeurig onderzoek van Java voelen we wel het allerminst. Voor planten en dieren hebben we wel eens oog, maar voor kennis van den bewoner, voor zoover dit buiten zijn excentriciteiten gaat, loopen we niet warm. Thans heeft de Nederlandse Regeering door het anthropologisch onderzoek van Java een begin gemaakt met nauwkeurig bestudeering der bevolking van ons eiland. Het *Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen* trad in dezen als adviseur op. *Schedelmeting* was langen tijd een onderdeel der anthropologie. Het aan den gang zijnde massa-onderzoek streeft naar grooter kennis van de lichamelijke gesteldheid van de bevolking. Honderden medici zijn genoodzaakt zich bezig te houden met menschen, wier lichamelijke gesteldheid we geheel onvoldoende kennen. De anthropologie berust niet op meting alleen; schr. wijst slechts op het gemakkelijker op groote schaal toe te passen onderzoek der bloedgroepen. In Nederland wordt door het Nationaal Bureau goed werk verricht; een commissie uit de Kon. Academie, waaraan o.m. prof. Bolk, prof. Van den Broek en prof. Barge deel hebben, onderzoekt de bevolking van geheel Nederland. De anthropologie brengt meer licht in het rassenvraagstuk en toont aan, dat wat wij voor rassenverschil aanzien, dikwijls meer op cultuur of taalverschil berust. Ook hier geldt: „elkaar beter leeren kennen, elkaar meer waardeeren!“

Aandacht verdienen: *De Loc.* (10/9 „Paloeweh“, *Dr. Kemmerling*; 13/9 „Armoef of welvaart in de Minahassa“, en blz. 3 „Uit de Molukken“, *Dr. Broersma*; bl. 51 „Boeton“, het *Soer. Hbl.* (8/9 „Het Gov. der Molukken“, 11/9 „Allures van buiten“ en 13/9 „Portugeesch Timor“ van *Villanus*; 12/9 „De bevolking van de Kei-eil.“), de *Deli Crt.* (22/9 „Rheinische mission“, 1828-1928), de *Sum. Post* (18/9 „Giftige dieren in Indië“) en de *Java-Bode* (18/9 „De ikatkunst in Timor“, A. Bouman *Houtman*).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Boven-Digoel.

Aan een bericht aan het A. I. D. te Batavia, dat het bestuur van Boven-Digoel een aanklacht heeft ingediend tegen Dr. van Blankensteyn, wegens misbruik van vertrouwen, knoopt het Mal.-Chineesche blad *Keng Po* te Batavia de volgende hachelijke beschouwing vast:

Eigenlijk hebben wij, toen Dr. van Blankensteyn schreef over „vergissingen bij het interneeren“, wel verwacht dat dit gevolgen zou hebben. In zijn artikel heeft hij immers geschreven dat hij het van den Controleur aldaar heeft gehoord. De Controleur voelt nu „nattigheid“. Wij gelooven dat het niet lang meer zal duren of aan dien Hollandschen journalist zal verzocht worden zich uit Tanah Merah (het interneeringskamp) te verwijderen. Dat komt niet omdat hij over dingen schrijft die niet waar zijn, maar omdat hij als Hollander niet weet hoe hij in zijn blad moet schrijven. M.a.w., ofschoon hij een uitstekend journalist is, die de wereld heeft rondgereisd, heeft hij nog geen verstand van... koloniale journalistiek. Zoolang hij slechts schrijft dat de bannelingen een goede behandeling genieten, dat het klimaat van Boven-Digoel gezond is, dat de communisten luiards zijn enz., zal er geen aanklacht tegen hem worden ingediend. Maar nu heeft hij durven zeggen dat de Regeering vergissingen heeft begaan en vergissingen maken bij het levenslang interneeren van personen is geen kleinigheid. Als hij in Holland is teruggekeerd, zal hij geleerd hebben hoe een journalist in een kolonie handelen moet.

Rede van den heer Soebrata.

De *Bintang Timoer* van 28 Augustus bevat de rede door het Volksraadslid Oto K. Soebrata op 23 Augustus gehouden op een vergadering der Boedi-Oetomo-afdeeling te Banjoemas, over: de Beweging in Indonesia. De spreker gaf eerst een uitlegging van het begrip vrijheid en vrijheid van Indonesië, waarna hij herinnerde aan de ministerieele beantwoording van de vragen der Nederlandsche Kamerleden De Visser en Mendels, benevens aan de verklaring van den Landvoogd met betrekking tot den tijd binnen welken aan Indië de vrijheid zal worden gegeven en ten slotte aan het Aneta-

telegram, meldende dat de Katholieke Staatspartij verklaard heeft Indië niet te zullen loslaten. Bij dit laatste nam de spreker de gelegenheid waar, om de Katholieke rasgenooten te wijzen op voor Inlanders en Chineezzen kwetsende berichtgeving in *De Koerier*, waartegen zij moesten opkomen.

Terugkomende op de kwestie van de komst der vrijheid, zeide spreker dat wat hem aanging, het niet noodig was de gedachten te laten gaan over het wanneer van die komst; voldoende was, overtuigd te zijn van die komst en er voor te werken dat men de vrijheid verkrijgt en behouden kan. De plicht is nu, al het mogelijke te doen om op economisch en politiek gebied het volk te ontwikkelen en capabel te maken voor het winnen en verkrijgen van de vrijheid.

Spreker betreurdte het dat de zoo vaak gehoorde bewering, dat de Nederlanders hier gekomen zijn om de Inlanders op te voeden, niet in alle consequenties wordt toegepast, want anders zouden de Nederlanders moeten erkennen dat de grond de grond is van de Inlanders en de Inlanders er dus meer recht op hebben, zoodat de regeering de rechten der Inlanders niet moest verminderen, maar vermeerderen, de Inlanders bij alle mogelijke werkzaamheden moest laten voorgaan, hun aantal in de diverse raden grooter maken, niet vergetende dat de „roeping“ der Nederlanders in Indonesië is, niet om menschen van ander ras, doch de Inlanders op te voeden.

Spreker voor zich is van meening, dat de kwestie „met of zonder geweld“ van later zorg is. Voor alles moet het volk eerst „capabel“ worden gemaakt. Hij sprak verder over de geschiedenis der Indische beweging, welke, vergeleken bij den langen duur van Nederland's bevrijdingsperiode, nog in een jong stadium verkeert, aangezien eerst in 1908 Boedi Oetomo werd opgericht; hij prees de houding van B. O. in den laatsten tijd, nu die vereniging blijkbaar overtuigd is van de eenheids-idee en liet kritiek hooren over de houding van Dr. Soetomo, in verband met diens uitlatingen ten opzichte van B.O.-leiders en hun „simpele“ redevoeringen, van S. I.-leiders, die slaven waren van het intellect van één persoon en van den Ahmadiyah-leider Mirza, in wien de heer Soetomo slechts een goedmoedigen gek zag. Deze critiek vond spreker te meer noodig, daar hij de goede verdiensten van den heer Soetomo op maatschappelijk gebied zeer op prijs stelde.

Spreker eindigde met een opwekking aan B. O. tot meerdere activiteit. Men stelle zich in dienst van de rechtvaardigheid.

Indonesiër contra Indo.

Het nationalistische blad *Darmokondo* te Solo van 20 Augustus vertelt een en ander over de toenemende concurrentie op de arbeidsmarkt tusschen de Indonesiërs en de Indo-Europeanen. Het is naar de meening van den schrijver logisch dat de Indo's, die zich verdrongen voelen, hun positie trachten te verbeteren, doch het is eveneens verklaarbaar dat de Indonesiërs naar verovering van betere condities streven.

De houding van particuliere beurzen die of de Indo's of de Indonesiërs laten voorgaan, is in beide gevallen te vergoelijken; in het eerste geval gaat het om de handelstactiek en in het tweede om de eigen rasgroep te helpen. Het Gouvernement mag in elk geval bij de aanneming van zijn personeel geen onderscheid van kleur maken. Dit brengt de steller van het artikel in verband met de door het Alg. Handelsblad gemaakte op- en aanmerkingen naar aanleiding van de aanstelling van een Inlander bij den Douanediens.

Ongeacht of de bewering van genoemd blad juist is, dat buiten dezen gelukkigen sollicitant nog Indo-Europeanen waren, in het bezit van betere papieren, vindt schrijver de houding van het Alg. Handelsblad toch beleedigend voor den betrokkene in het bijzonder en voor het Indonesische ras in het algemeen.

„In onafzienbaren tijd“.

De *Persatoean Indonesia*, orgaan der P. N. I. te Batavia van 15 Augustus, is voor het grootste gedeelte gewijd aan een beschouwing over deze door den Gouverneur-Generaal gebezigde woorden. Schrijver betreurt het, dat de meesten zijner landgenooten, die daar of boos of bang door geworden zijn, dan wel achterdochtig, maar niet begrijpen dat een dergelijk standpunt van den Gouverneur-Generaal niet anders dan vanzelfsprekend is, dat het hoofd van de Ned.-Indische Regeering wel zoo spreken moest in den Volksraad van de Ned.-Indische Regeering. Schrijver komt met cijfers van met Indische uitvoerproducten gemaakte winsten, welke het niet loslaten van Indië begrijpelijk moeten maken en spot met degenen die nog gelooven in de „goedheid“ van de overheerschers. Hij en zijn partijgenooten willen op de realiteit steunen en zijn overtuigd dat alleen met eigen kracht en eigen arbeid de vrijheid verkregen kan worden; er moet eerst een natie gevormd worden met eigen ziel, wil en daad. Protesteeren of zich het hoofd breken over de vraag binnen welken tijd Indonesië zal worden losgelaten, vindt schrijver nutteloos; beter ware, zich te verdiepen in een nauwkeurig onder-

FAMILIE PENSIOEN

NASSAUPLEIN 29 - DEN HAAG - TELEF. 13765

Schitterende groote Salons en Slaapkamers met Bad, benevens Eet- en Conversatiezaal, Centrale Verwarming, vaste Waschtafels, koud en warm stroomend water, prima Keuken

zoek naar de nooden en behoeften van de overheerschers en van hen te leeren, opdat een goed inzicht kan worden verkregen wat van meer nut zal wezen bij den komenden strijd.

Het Jaarmarktiwezen.

Door het Javaansch-nationalistische blad *Timboel* te Solo wordt de verwording betreurd der „aloude dag- en avondmarkten der Javaansche steden”, welke een eigen genoeglijken opzet hadden en voldoening in eenvoudig vermaak beoogden — tot de tegenwoordige jaarmarkten, waar Europeesche vermaken en Europeesche handel en industrie overheerschend zijn geworden. Hij wijst dit aan de bemoeizucht der Europeanen en den veroveringsdrang der Westelingen en zegt dat het niet de ethische hervormers, doch de belanghebbende importeurs zijn die er de lakens uitdeelen; het ergst is het volgens schrijver te Weltevreden en Bandoeng. Soerabaja heeft slechts zijn „kampong perboekangan” (afdeeling der ambachtslieden) voor, alleen Jogja heeft zijn uitstalling van Inlandsche nijverheidsproducten en zijn Inlandsche gemakkelijkheden.

Schrijver geeft dan uiting aan zijn vrees dat ook te Jogja de aloude markten, bij feesten van godsdienstigen aard, met ridderlijke spel en gamelan rond de vorstelijke veste gehouden, verloren zullen gaan en dat de Sekaten, de echte Javaansche kermissen, waar alle standen elkaar ontmoeten, waar de kleine producent den armen consument bereikt, opzij gedrongen zal worden. Nadat de schrijver in zijn verder betoog op de nadeelen van een ver-europeeschte Javaansche kunstnijverheid gewezen heeft, wekt hij op tot herstel der oude jaarmarkten en tot bevordering van het contact tusschen de beoefenaars van de huishouderij en de stadsbewoners. Zonder reactie tegen de Westersche penetratie komt men er niet; er zit meer gezonde nationale drift in eigen cultuur en eigen economische werkzaamheid dan in passieve overname van vreemde cultuurproducten. Wie nationaal is in theorie, zij het ook in de practijk.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De viering van Koninginsverjaardag te Saumlakki.

In de Sept.-afl. van de *Zendingsbode* maken we kennis met een eenvoudige, maar daarom niet minder hartelijke viering van den jongsten verjaardag van Hare Majesteit de Koningin door de Inlandsche christen-kinderen te Saumlakki (Tanimbar-eilanden). In deze tijden van hopelooze verdeeldheid en onrust doet het werkelijk weldadig aan eens een stem te hooren weerklinken uit streken waar de jeugd nog wordt ingeprent dat onder nationalisme ook kan worden verstaan trouw aan het Nederlandsch gezag en liefde voor ons Vorstenhuis.

We ruimen bedoeld stukje gaarne een plaatsje in. Koninginsverjaardag!... Daags te voren zijn de vrouwen aangekomen, vele vrouwen, met goeroes en kamponghoofden en de schoolkinderen en verdere opgezetenen van de dorpen op de eilanden Selaroe en Seira en op de Zuid-Westkust van Jamdena.

Duizend en meer menschen krioelen te Saumlakki.

Des morgens om 5 uur reeds van den voor hen zoo gewichtigen dag zijn ze druk bezig met zich gereed te maken voor hunne opwachting bij den Gezaghebber, den vertegenwoordiger van hunne geliefde Koningin in die streken.

Om zes uur begeven de leerlingen, jongens en meisjes, van de eerste school, in den pas, vier aan vier, met slaande trom en kleurige vaandels, zich naar de woning van den Bestuursambtenaar, die met z'n vrouw in het voorhuis den troep afwacht.

De goeroe, die de jeugd leidt, laat ze vlak voor het huis halt houden. Dan klinkt plechtig uit de bamboezen fluiten het „Wilhelmus”, begeleid door zacht tromgeroffel, waarna een jongen of meisje naar voren treedt om in keurig Maleisch den Bestuursambtenaar de hulde en gelukwensen aan te bieden van jong en oud uit zijn (haar) kampong, bestemd voor „Ratoe Wilhelmina” — waarna uitbundig hoera-geroep.

De Gezaghebber bedankt en zijne echtgenoot deelt stroop en koekjes uit onder de schoolkinderen. Met nogmaals een driewerf „hoera” nemen ze afscheid en hunne fluiten weder aan den mond zet-

tend, marcheeren ze heen onder de tonen van een vroolijken marsch.

Dan verschijnen na elkander de 2e, de 3e tot de 7e of 8e school toe, alle goeroes en leerlingen in hun beste pakje. Op dezelfde wijze als hierboven geschetst worden ze ontvangen en retireeren ze zich.

Straks om 9 uur zien wij ze weer terug in de stampvolle kerk, te klein om de menigte te bevatten, teneinde den Kerkdienst luister bij te zetten met hun zang en fluitspel.

Als de Gezaghebber en z'n vrouw, die ontvangen werden met het „Wilhelmus”, staande gezongen door de heele kerk, gezeten zijn, begint de Bidstond, geleid door den Pendeta en den Inlandschen Leeraar. Woorden van liefde en aanhankelijkheid, waarin de geestdrift trilt, klinken door de ruimte, gevuld met een aandachtig luisterende schare. Die woorden gelden Haar, wier naam uitermate geëerd en geliefd is tot in de verste uithoeken van onzen Archipel.

Als de slotzang, het „Wien Neerlands Bloed”, gezongen is en de zegenbede uitgesproken, verspreidt de menigte zich langzaam. De schooljeugd, thans een lange rij vormend, trekt door de plaats. Om de beurt laat het muziekkorps van elke school zich hooren.

De dag wordt verder in gepaste vroolijkheid doorgebracht, ook de volgende dag — voetbalwedstrijden, volksspelen, kamergymnastiek en voordrachten van de schooljeugd. Wanklanken worden niet vernomen. De Feestcommissie zorgt voor de levensmiddelen-uitdeeling.

Des avonds een groote optocht bij fakkellicht met muziekgeschal, van alle schoolkinderen, onder leiding van hunne goeroes.

Op deze wijze en op sommige plaatsen veel grootscher nog wordt in onze Christengemeenten in de Molukken feest gevierd op den jaardag onzer Koninginne.

Vaandels en banieren met opschriften als „Hindoelahir kiranja Sri Baginda Sultan Wilhelmina” en andere, demonstreeren levendig de gehechtheid onzer Inlandsche Christenen aan het Oranjehuis.

Zij bidden — en wij bidden mee: „Oranje, Nederland en Indië blijven vereenigd tot in lengte van dagen!”

Heil U Koninginne van Groot-Nederland!

Koloniale Studiën.

Inhoud van jaarg. 1928, No. 4. Opkoop van bevolkingsriet in de afdeeling Malang, door A. A. Crince le Roy. — Het verkeersvraagstuk in Mid-den-Sumatra [voornamelijk beschouwd uit een oogpunt van te volgen spoorwegpolitiek], door W. Wijnaendts van Resandt (met kaart). — Aanteekeningen over het volksbestuur op Noord Nieuw-Guinee, door Dr. E. J. Burger. — Herstel van zelfbesturen, door F. H. Visman. — Sociale kroniek. (Het onderwijs in Britsch-Indië. — E. Hellferich over Indië). — Boekbespreking. (De communistische beweging in Ned.-Indië, door J. Th. Petrus Blumberger. — Enz.).

Onze Aarde.

In de October-afl. een mooi geïllustreerd artikel over „Papegaaien”, door H. van Meurs. De schr. vertelt aardige bijzonderheden op het gebied der nieuwste onderzoekingen der papegaaien-psyche, welke den lezer meer zullen interesseeren dan een vermelding van zuiver biologische dingen, die men in biologische leerboeken kan vinden. — Verder treft men in genoemde afl. nog een, eveneens fraai geïll., bijdrage aan van L. H. C. Horsting: „De droom van Bantimoeroeng”, welke aantoont dat een bezoek aan den waterval van dien naam (in de buurt van Maros, Zuid-Celebes) veel te genieten geeft aan natuurschoon.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Afl. 1—2 van dl. 128 bevat eene verhandeling van Raden Dr. Soepomo over het grondenrecht ter hoofdplaats Jogja na de reorganisatie. — Mr. H. E. van Arkel geeft eene bijdrage, getiteld Adatrecht en accept. — Mr. A. J. G. MacLaine Pont schrijft over: Residentiegerechten Java en Madoera. Termijnen en formaliteiten voor de oproeping van den buiten 'slands gevestigde. — Prof. Mr. Kollé wijft eene critische bespreking aan het acad. proefschr. van Mr. B. Ockers, In- en overschrijving in Nederland en Nederl.-Indië. — Overigens jurisprudentie.

Locale Belangen.

Uit den inhoud van afl. 17 (1 Sept.). De stedelijke traditie in Nederlandsch-Indië, door A. T. Dor. — Onderwijs en decentralisatie, door J. Z. van Dijk. — Besluit en Verordening, door Vidi. — De decentralisatie in den Volksraad, door Rückert (slof).

Afl. 18 (16 Sept.). Is er kentering? door Rückert. — De werking der Hinderordonnantie, door M. gadant. — Het technisch briefonderwijs-instituut „Theorie en Praktijk” [te Soerabaja, directeur G. Rosier], door W. R. Walraven.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Afl. 4 van dl. 68 bevat o.m. de volgende bijdragen: Tuberculose in de Karolanden. Antwoord op prijsvraag No. 1, 1925, van de Koningin Wilhelmina Jubileum Stichting, door Dr. O. Paneth (met kaart en platen). — Jaarverslag van het Militair Geneeskundig Laboratorium over het jaar 1927. — Complicaties van amoebendysenterie bij kinderen, door Dr. H. F. Ongkiehong. — Koningin Wilhelmina Gasthuis voor Ooglijders te Bandoeng. Jaarverslag over 1927, door F. H. Hötte. — De invloed van alcohol op een „eenvoudige” psychische functie, door Dr. P. M. van Wulfften Palthe. — Alcohol-intoxicatie en zuurstof, door Dr. P. M. van Wulfften Palthe.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 11 (8 Sept.). Palmier à huile. (Critiek van de afd. Landbouw-economie van het Departement van Landbouw Buitenzorg op een artikel van Dr. F. C. Heurn over den oliepalm in de Ind. Mercurus van 18 Juli j.l.). — Onze koffiebereiding, door Dr. D. S. Fernandez (Landbouwproefstation Suriname). — Kleinlandbouw-brieven, door W. A. Schrauwen. — De nippalm. — Indië's bodem en producten. — Zorg voor de koelies een belang voor de Europeesche geëxploeyerden.

De Indische Cultures.

Uit den inhoud van No. 18 (16 Sept.). Drie weelen van plantenschoonheid (met afb.), door J. van Laren. — Houtcultuur op Java, door S. Kal (historische causerie). — De opname van voedsel door de planten, door C. Cenis. — Thee in de noord-oosten van Britsch-Indië, door P. H. Carpentier. — De grondslag der Indische agrarische wegeving, door Mr. G. J. Nolst Trenité (ontleend aan Econ.-Statistische Berichten). — Een grondbedeeker voor koffievelde in Suriname (Circulaire van het Landbouwproefstation te Paramaribo).

De Indische Mercurus.

No. 42 (17 Oct.). Berichten van de afd. Handel-museum van het Kol. Instituut. No. 39. Verdere gegevens over den invoer van Sawo Manila te Amsterdam (met afb.), door Ir. W. Spoon. — Ontbrengst van riet en suiker op de Hawaai-eilanden door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De communistische beweging in Ned.-Indië, door J. Th. Petrus Blumberger, besproken door Prof. Dr. Ph. Kleintjes. — Onze koffiebereiding, door Dr. D. S. Fernandez (Meded. No. 3 van het Landbouwproefstation in Suriname). — Wettelijke bescherming der nieuwe (suiker)rietsoorten. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoodat de overige geregeld rubrieken. — De literatuur-opgave in dit Nr. heeft betrekking op cacao, kina, koffie, suiker, tabak, thee, alg. landbouwzaken.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Sept.-afl. bevat de volgende oorspronkelijk verhandelingen. Djati-verjonging in Britsch-Indië door T. Altona. — Land- en boschbouw in Kedondak (een der drie afdeelingen van de opperhoofdvesterij Ngawi, Java), door Ir. J. de Haan. — Waaier-nemingen en opmerkingen over de kleinbladige mahonie, Swietenia mahagoni Jacq., door J. L. Zondag.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van jaarg. 1928, No. 9. Rivierverbetering, door W. Versluis. [Schr. bepleit opruimen van zware steenen in rivieren, die de vaarbaarheid belemmeren, vooral in streken waar behoorlijke landwegen ontbreken zoodat op Nieuw-Guinea en Borneo]. — Inleiding op en beschouwingen over: Ter bescherming tegen strijdgassen nemen tactische maatregelen en in verband daarmee eventueel te treffen voorzieningen, door A. Palm (vervolg). — Wanneer bouwt men tijdelijk, wanneer een (semi-) permanent kampement? door G. A. van der Nagel. — Malaria-bestrijding, door A. Treffers. — Inlanders en Afrikanen in het O.-I. Leger (historisch overzicht), door Kalf. — Die Expedition nach Sumatra's Westkuste 1832—33 (aus dem Tagebuche eines Expeditionsteilnehmers, mitgeteilt von F. von Lützw.).

Missie en Zending.

Onze Missiën in Oost- en West-Nieuw-Guinea ter voorbereiding van eene eventueel op

MODE-ACADEMIE J. & G. DE GRAAFF

ANNA PAULOWNA STRAAT 18a DEN HAAG
 AANVANG VAN DEN NIEUWEN DAG- EN AVONDCURSUS 5 NOVEMBER A.S.
 Opleiding in het Patroontekenen (volgens nieuwe Fransche Coupe) - Costuumnaaien en Knippen. Het onderwijs wordt door ervaren Leeraren gegeven - Prospectus met inlichtingen gratis bij de Directrice G. DE GRAAFF

en welke speciaal gezocht wordt door de Standard Oil Company.

De sceptici zullen natuurlijk weder de vraag stellen: komt deze olie werkelijk uit den Surinaamschen bodem?

Men kan die vraag beantwoorden met een weder-vraag: welk belang zouden betrokkenen er bij hebben om een monster van vreemde herkomst uit te geven als verkregen in Suriname? Zoodra immers pogingen worden gedaan om een maatschappij te vormen voor de ontginning, zal die maatschappij beginnen met eigen ingenieurs uit te zenden, om zich van den toestand ter plaatse te vergewissen. Het zou dus eenvoudig struisvogelpolitiek zijn om te trachten den menschen zand in de oogen te strooien.

Op uitnoodiging van den heer Koker is een ambtenaar van gouvernementswege — de heer Boonacker — medegegaan naar Nickerie, om zich te vergewissen dat deze olie werkelijk afkomstig is van Paradise.

Het is een wonderlijke geschiedenis geweest op Paradise. Aanvankelijk zijn de boringen daar ingezet, om te zoeken naar drinkwater. Op een diepte van zoowat dertig Meter volgde een kleine ontplofing. Een straal van gas en vloeistoffen spoot met kracht ongeveer veertig voet hoog en er ontwikkelde zich een duidelijk waarneembare reuk van olie. Dr. Versluys — rapporteur voor de waterleiding — die, van Curaçao komende, juist in Nickerie aankwam, toonde buitengewoon veel belangstelling in het verschijnsel. Gouverneur Van Heemstra telegrafeerde aan de Koninklijke in Nederland, maar ontving tot antwoord: vermoedelijk moerasgas.

Daarmede was de zaak voorloopig in den doofpot. De bron zelf schrompelde in elkander en raakte zoo nu en dan geheel verstopt. De heer Koker (die het monopolie heeft voor petroleumonderzoek in Suriname) en enkele anderen bleven met onverwoestbaar optimisme gelooven, dat de Surinaamsche bodem kondschap had gedaan petroleumhoudende te zijn.

Bij het jongste bezoek van den gouverneur aan Nickerie, werd de pijp weder opengemaakt en gelukte het om de opborrelingen wat te versterken. Inmiddels was de heer Houdelet in Suriname aangekomen, die van metaf de grootste belangstelling aan den dag legde voor het boorgat in Nickerie. Hij sprak als zijn overtuiging uit, dat op een diepte van een honderd Meter olie gevonden zou worden. Met zeer beperkte middelen is hij blijven voortwerken, totdat van een diepte van ongeveer honderd Meter de ruwe olie te voorschijn trad.

Hij verklaarde ons veel moeite te hebben gehad om door het massieve gedeelte der aardlagen heen te komen. Het moeilijkst was een laag van schelpen, kalk en zand op ongeveer vijftig Meter diepte. Eenmaal daar dooreen, ging het boren verder buitengewoon gemakkelijk. Hij had de oliehoudende laag bereikt (eten en graue ton schiefer).

De hier gevonden olie, zoo verklaarde de heer Houdelet verder, komt nergens in West-Indië voor en is van veel hooger kwaliteit dan de olie van Trinidad en Venezuela.

Ook omtrent de vraag, of de olie aanwezig is in exploitabele hoeveelheden, maakt de heer Houdelet zich niet ongerust. Er zijn aanwijzingen omtrent het verloop der aardlagen, die erop wijzen, dat onder den Nickeriaanschen bodem een uitgestrekt petroleum reservoir aanwezig moet zijn. Een dier aanwijzingen is, dat de kalkformatie welke op zestig tot honderd Meter diepte in Nickerie werd aangekomen, aan den Engelschen kant (bij Springlands) eerst op vijftien honderd Meter diepte wordt gevonden.

Wij hopen van harte, dat de optimistische inzichten van den heer Houdelet bevestigd zullen worden en achten in elk geval de zaak thans van zooveel gewicht, dat zij aanspraak heeft op de volle medewerking van het gouvernement."

Tot zoover „De West”.
 Onmiddellijk na de lezing van het artikel, scharden wij ons onder de sceptici die zich de vraag stellen: komt deze olie werkelijk uit den Surinaamschen bodem? Wij deden dit, ook al kunnen wij de vraag niet beantwoorden welk belang de heer Houdelet er bij kan hebben om een monster van vreemde herkomst uit te geven als verkregen in Suriname.

Had de administratie van „De West” niet verzuimd ons de na 21 September verschenen nummers toe te zenden dan hadden wij dadelijk gezien dat onze twijfel juist was.

In de „N. R. Ct.” van 19 October, Ochtendblad B, vonden wij n.l. het volgende stuk uit „De West” (uit een later nummer dan wij hebben ontvangen): „In aansluiting met hetgeen in ons vorig Ochtendblad werd medegedeeld, lezen wij nog in „De West” van 25 September:

Gisteren vertrokken naar Nickerie de heer Koker, houder van een vergunning tot onderzoek naar petroleum in Suriname, en de ingenieur Houdelet, die onlangs een monster ruwe olie in de stad bracht, hetwelk hij verklaarde afkomstig te zijn van Paradise. Met dezelfde boot vertrokken naar Nickerie twee hoofdambtenaren, de heeren Boonacker en Seliwanowsky, voor polderaangelegenheden. Hoewel daartoe geen officieele opdracht was gegeven, bestond het voornemen, dat deze heeren van hun verblijf in Nickerie zouden gebruik maken om zich te overtuigen, dat deze olie inderdaad afkomstig is van Paradise.

Volgens een door „De West” uit Nickerie ontvangen telegram, schijnt de reis op een echee te zijn uitgelopen. Het is niet bevestigd, dat het monster ruwe olie verkregen is op Paradise.

Wat hier eigenlijk achter zit, aldus het blad — er zijn allerlei geruchten — is moeilijk te zeggen. Wij zullen dus de komst der heeren afwachten."

Het laatste nummer van „De Suriname”, dat ons bereikte, is dat van 13 September. „De Maasbode” moet een later nummer hebben ontvangen, want in het nummer van 18 October vinden wij een stuk overgenomen uit een nummer van „De Surinamer”, dat wij niet hebben ontvangen. Wij laten het slot van het artikel hier volgen:

„Het nieuwe stadium is er inderdaad, zij het ook anders dan men hoopte en gaarne zou willen.

Het eerste bericht dienaangaande klonk min of meer alarmerend, althans zeer teleurstellend. Naast vermoedens van geknoei liet het ruimte voor allerlei gissingen met betrekking tot den persoon des knoeiers zelf.

Thans vernemen wij van bevoegde zijde, dat men telegrafisch had verzocht om ingelicht te worden ten aanzien van de bevindingen der nieuwe boringen, waartoe de heer Koker na het rapport van den booringenieur mede was gereisd naar Nickerie.

In antwoord daarop seinde de heer Koker zelf terug, dat men misleid was door den ingenieur. Aan dit antwoord werd door den heer Koker het verzoek toegevoegd zijn komst in de stad af te wachten voor nadere bijzonderheden.

Wat nu betreft het voorgevallene spreekt het vanzelf, dat wij ons vooreerst slechts uiterst gereserveerd kunnen uitlaten.

De ingenieur is reeds sedert de ontdekkingen, die bij de boorpijp zijn gedaan, in Nickerie onder politietoezicht gesteld en bevindt zich thans te Paramaribo in voorarrest.

Het stadium, waarin de zaak nu getreden is, kan aan de hand der hier vermelde bijzonderheden niet zeer verkwikkend genoemd worden.

Suriname heeft in deze lijn reeds heel wat meegemaakt. Maar hetgeen het thans staat te beleven, dreigt buitengewoon te worden.

De analyse door den heer Nielsen van het monster was schitterend. Maar waar kwam dit monster vandaan? Volgens de berichten, die ons bereikten, niet uit de boorpijp.

Veler verwachtingen wordt radicaal de bodem mee ingeslagen.

Zoodat we maar weer zullen wachten op de volgende petroleumontdekking."

* * *

Wat het blad „Suriname” over deze geschiedenis schrijft weten wij niet. Van dat blad hebben wij met de laatst aangekomen mail niets ontvangen.

* * *

„De West” van 14 September schrijft:

„De „New York Times” bericht dat de Aviation Corporation of America, die reeds eenige luchtdiensten onderhoudt op de Bermuda's en West-Indië, het voornemen heeft om een belangrijke uitbreiding aan die diensten te geven in het volgend jaar. De bestaande vliegdiens tusschen Key West en Havana, wordt al spoedig uitgebreid tot Colon. Het voornemen bestaat om dezen dienst later uit te breiden tot Paramaribo, via Cartagena, Maracaibo, Curaçao, La Guaira, Trinidad en Demerara.

Wij ontleenen een en ander aan de „Amigoe di Curaçao."

* * *

richten R. K. Missie-Statie door Dr. M. Neijens (vervolg). — De Missie in de Bataklanden. — De Missie en de Indische Post.
 Nederlandsch Zendingblad. Oct. '28. Hulpziekenhuis Tjiparaj (met ill.). — Feestelijke dagen in Bolaang Mongondow, door K. J. Brouwer. — De Zending op I. T. A., door J. L. D. van der Roest (met ill.).
 De Zendingstijdsbode. Sept. '28. Een en ander van Key-Aroe, door L. Geerdink. — Over huwelijksluiting op Ceram, door C. W. Dopp. — Schetsen van Kapan (slot). — De Babber-eilanden, door N. E. Breeman.
 W o l a n d a - H i n d i a . Z e n d i n g s t i j d s c h r . Oct. '28. Melaatschheid, door Dr. G. Royer (met afb.). — Van Indische menschen en dingen. De Passar (met afb.). — De gelukkige(?) heidenen (met afb.).

* * *
 Indische cultuur-almanak voor 1929. Samengesteld door C. Lekkerkerker. 43e jaargang. Amsterdam, J. H. de Bussy.

Die Rama-Sage bei den Malaien, ihre Herkunft und Gestaltung, von Alexander Ziesenis. (Alt- und Neu-Indische Studien, herausgegeben vom Seminar für Kultur und Geschichte Indiens an der Hamburgischen Universität). Hamburg, Friederichsen, Gruyter & Co.

Verslag omtrent den Dienst der Postspaarbank in Nederlandsch-Indië over het jaar 1927. Weltevreden, Landsdrukkerij.

De ertsafzettingen van Simau (res. Benkoelen), door Ir. W. C. B. Koolhoven en Ir. W. A. J. Aertout (slot). (De Mijningenieur. Sept. '28).

Een profeet die... rijst at... Busken Huet en de Indische spoorwegen, door H. Salomonsen. Met portretten van Busken Huet en Potgieter. (Spoor- en Tramwegen, No. 8, 16 Oct.).

Dirk van Hogendorp (met portret), door S. Kalff. — Het Gymnasium Willem III te Batavia (met afb.), door C. Vis-Janssen van Raay.

BOEKAANKONDIGING. Het Verloren Land.

In een serie Nieuwe Romans, is bij de Maatsch. v. goede en goedkope lectuur te Amsterdam, verschenen: Het verloren land, door Johan Honing. In dezen roman stelt de auteur het binnen bepaalde kringen in belangstelling toenemende brandende vraagstuk Oost-West. Ten einde die belangstelling ook buiten die kringen te wekken, wat hoog noodig is, heeft Schr. in den aantrekkelijken roman-roman zijn op ervaring, studie en waarneming gebaseerde gegevens behandeld, zoo dat het, van nabij aangevoeld zijnde, tot een verhelderd begrip leiden moet. Dit is de groote verdienste van dit werk.

Ziehier den korten inhoud. Een Javaan van aanzienlijke geboorte die in Nederland studeert, verlooft zich met een intellectueel gevormd Holl. meisje van goeden huize en vertrekt, na volbrachte studie, met haar naar zijn geboorteland, waar, na korten tijd het te voren geenszins als onoverkomelijk geacht verschil in landaard enz. zich openbaart. Of in 't algemeen de klove niet te overbruggen zou zijn, de Schr. laat er zich in dit werk niet over uit en het zijn goed recht. Hij houdt zich aan de opgave, welke hij zich gesteld heeft en volbrengt haar goed. De lectuur is instructief en onderhoudend; de dialoog, het spreekt van zelf, wijkt af van die welke door Nederlanders, pur sang, gehouden pleegt te worden. Een roman, die om het gegeven en zijn bewerking, in elk leesgezelschap moet worden opgenomen.

Suriname.

De West van 21 September schrijft onder het hoofd: „Het petroleum-vraagstuk in Suriname” een uitvoerig hoofdartikel, dat wij hier in zijn geheel beschouwen volgen:

„Het petroleum-vraagstuk in Suriname is op nieuw een uiterst belangwekkend stadium ingetreden.

De heer Walther Houdelet — gediplomeerd ingenieur, die in de Balkanlanden practisch werkzaam is geweest in het petroleumbedrijf — heeft een monster olie in de stad gebracht dat blijken analyse door den militairen apotheker Nielsen ruwe olie is. Bij destillatie werd uit dit product naphtha gewonnen, terwijl boven 250 graden Celcius een dikke bruine vloeistof achterbleef, de zoogenaamde smeerolie.

Het lijkt dus geen twijfel; hier heeft men te doen met echte olie, en wel, volgens den heer Houdelet, een zeldzaam goede kwaliteit, lichte olie met hoog naphtha-gehalte. Een soort olie, welke slechts op enkele plaatsen van de aarde wordt aangetroffen

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	<h2 style="margin: 0;">Hollandsche Bank voor West-Indië</h2> <p style="margin: 0;">Keizersgracht 255 AMSTERDAM (C) Tel. 31290 en 35290</p> <p style="margin: 0;">CURACAO CARACAS VENEZUELA</p> <p style="margin: 0;">Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008</p>	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	---

De „N. R. Ct.” van 18 October, Avondbl. A ontleent aan een der door ons niet ontvangen nummers van „De West” het volgende:

De geruchten, dat van Amerikaansche zijde plannen bestaan om den bestaanden vliegdiens uit te breiden naar West-Indië, worden, naar „De West” meedeelt, van bevoegde zijde bevestigd. De plannen in dit opzicht van de Aviation Corporation of America schijnen reeds in vergevorderden staat van voorbereiding te verkeer.

Er bestaat een Amerikaansche vliegdiens tuschen Key West en Havana. Deze diens zal spoedig worden uitgebreid tot Colon enerzijds, terwijl in den loop van 1929 deze diens in de andere richting zou worden uitgebreid tot Suriname, via Cartagena, Maracaibo, Curacao, La Guaira, Trinidad en Demerara.

Verheugt „De West” zich, dat Suriname goede kans heeft een vlugger verbinding te krijgen met de buitenwereld, het blad meent, er nogmaals op te moeten wijzen, dat het niet gewenscht is, dat Nederland zich in deze het initiatief uit de handen laat nemen. De uitbreiding van dezen diens van Amerikaansche zijde, is een nieuw bewijs, dat men doende is de hegemonie te bevechten in West-Indië. De Amerikaansche Aluminium Trust heeft reeds — behalve de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij — alle draden van het verkeer tuschen New York, Canada en Suriname in handen. Is het nu wenschelijk, dat de Amerikanen ook het luchtverkeer krijgen?

Herinnerend aan de Oost Indische vliegplannen, vraagt het blad: Waarom zou hetzelfde niet mogelijk zijn ten aanzien van de West? In dit verband kan 't initiatief van de luitenants Van Weerden Poelman en Van Onlangs, van groote betekenis worden. Hun stoute vlucht via Dakar en Pernambuco naar de West, is wellicht de voorlooper van een Nederlandschen vliegdiens Nederland—Zuid-Amerika—Suriname—Antillen—Midden Amerika, die volgens deskundigen waarschijnlijk levensvatbaarheid zou hebben. Is dit project te groot, dan zou een beperkter opzet overwogen kunnen worden: Cayenne—Paramaribo—Georgetown—Trinidad—Curacao, waar dan de Surinaamsche vliegdiens zou kunnen aansluiten aan de Amerikaansche lijnen.

„De West” teekent hier nog bij aan: Wij vernemen dat de luitenants Van Weerden Poelman en Van Onlangs, wanneer zij hun vlucht naar Curacao volbracht hebben, naar Suriname zullen terugkeeren. Wellicht bestaat er dan gelegenheid, om nadere gegevens te verzamelen omtrent de levensvatbaarheid van een eigen vliegdiens.

* * *

„De Telegraaf” van 20 October Eerste Ochtendblad schrijft:

„Uit Reval wordt gemeld, dat in tegenwoordigheid van den Staatspresident vier leprolijders als genezen zijn ontslagen uit de leprozeninrichting op het eiland Oerel. De behandeling, die ze hadden ondergaan, bestond in de toediening van een goudpreparaat, solganal genaamd.”

Leprozen Suriname.

L. S.

In Suriname zijn een 400 leprolijders opgenomen in leproserieën. Voornamelijk ter bescherming van de gemeenschap zijn deze ongelukkigen uit de maatschappij gestooten en moeten zij de rest van hun leven (velen zijn nog jong) als halve gevangenen slijten.

Veel wordt er door barmhartige zielen gedaan om hun hard lot eenigermate te verzachten.

Nu stelt de radio hen in staat iets van hun verschrikkelijk isolement te verbreken, een beetje zon te brengen in hun duister bestaan, hen, al is het dan heel uit de verte, eenigszins te doen meeleven met dat, wat er in die harde maatschappij, die hen uitwerpt, gebeurt.

Men tracht in Suriname geld te verzamelen om aan Chatillon, de leproserie van het gouvernement, een radiotoestel te schenken, maar de gaven vloeien niet snel, daar er reeds zooveel gegeven wordt, en de armoede in de West groot is.

Prof. en mevr. Flu, pas van hun reis naar Suriname teruggekeerd, en nog onder den indruk van hetgeen zij van het lijden der leprozen zagen, doen op uw menschevendheid een beroep.

Stort een gave, al is die nog zoo klein. Uit de binnenkomende gelden zullen twee of meer radiotoestellen worden gekocht, welke aan

elk der leproserieën (er zijn er 3) zullen worden ten geschenke gegeven.

Slechts f 900.— zijn noodig. Gelden worden gaarne in ontvangst genomen door mevr. B. Flu, Witte Singel 40, Leiden.

Curacao.

De eerste orkaanberichten.

De *Amigoe* van 22 Sept. l.l. geeft de volgende berichten:

„De draadloze berichten, hier van St. Martin ontvangen, maken melding van een storm, die op den 12n en 13n dezer op de bovenwindsche eilanden met groote hevigheid heeft gewoed.

Het eiland St. Martin heeft, behalve het omverwaaien van eenige telefoon- en lichtpalen, het lucht-net voor het station voor D. T. en eenige hekken, niet veel van den storm gemerkt. De eilanden St. Eustatius en Saba hebben daarentegen veel geleden.

Op St. Eustatius zijn niet minder dan 47 huizen vernield, waardoor 100 menschen dakloos zijn geworden, die in het schoolgebouw moesten worden ondergebracht. Een groot aantal klein vee is omgekomen, groote boomen werden ontworteld en wegen onbegaanbaar gemaakt. De Gouvernementschoener „Virginia”, die op de reede van St. Eustatius lag, is van haar anker geslagen, op drift geraakt en vergaan. Ook de kottier Marie Louise is vergaan.

Saba heeft ook zeer veel geleden. Ongeveer 15 huizen zijn vernield, andere gedeeltelijk beschadigd en de cultuur geheel verwoest. Ook Saba had een groot verlies aan klein vee te betreuren.

Met den driemastschoener „Three Sisters” heeft het Gouvernement een flinke hoeveelheid levensmiddelen ter voorloopige leniging van den nood op deze eilanden, verscheept. Ook van particuliere zijde is reeds eenige hulp in den vorm van kleedingstukken verleend.”

Koloniale Raad.

Tot lid van den Kolonialen Raad is benoemd de heer Alfred Senior.

Hoe langer hoe gekker!

De *Amigoe* schrijft: „Zaterdag 15 September na zonsondergang was er een geschreeuw en groot rumoer in de gevangenis. De gevangenen waren woest en wilden er uit. De bewaker gebood stilte.

Chacin, dezelfde die al meermalen ontvlucht is, haalde een mes te voorschijn, en ook werd er met steenen gegooid. De gevangenenbewaarder loste een drietal schoten uit zijn revolver. Chacin werd getroffen en is later per ambulance naar het St. Elizabeths-Gasthuis vervoerd.

Of dit voorspel dienen moest als ouverture voor wat volgen ging, weten we niet, maar Zondagnamiddag tuschen drie en vier uur waren twee gevangenen, n.l. Kellermann en Ramos, niet te vinden. Bij onderzoek bleek, dat er in het plafond van een der cellen een opening was gemaakt, uitkomende in het kantoor van den substituut-griffier in het Raadhuis. Daarlangs zijn K. en R. blijkbaar ontsnapt. Een raam van het Raadhuis was geforceerd, waardoor zij uit het gebouw zijn gekomen. De commissie van administratie looft vier honderd gulden uit aan dengene, die zoodanige aanwijzingen aan de politie geeft, die tot arrestatie van de beide vluchtelingen leiden.”

Aruba.

18 September l.l. is het eerste schip met olie van de „Arend” Petroleummaatschappij naar Chili uitgeklaard.

Regen.

Donderdag 20 September, die datum mag wel aan den balk, begon het in Willemstad om half zeven 's morgens te regenen. Met kleine tusschenpoozen bleef het gieten tot een uur na den middag.

De regenmeter op het College St. Thomas noemde 91 mm. In St. Willibrord begon het waterfeest een uur later, om half acht en daar viel er 71 mm. De staart van den orkaan bracht dus groote verlichting in den watersnood.

(A. d. C.)

Tante Pos!

Men toonde ons de envelop van een brief, die

21 Juni 1928 uit Amsterdam naar Curacao verzonden werd, met de aanduiding „Zeepost.” Dit laatste was doorgeschraapt en aan de achterzijde waren 2 stempels van Hong-kong te zien van 13 en 10 Juli 1928. Op de voorzijde was nog geschreven „not Macao” en, blijkbaar ook door de post, onder Curacao: Antilles Néerlandaises. 16 Sept. 1928 bereikte de brief zijn bestemming.

Geschiedkundige Sprokkelingen.
Kikkert.

In het Luthersche doopboek vonden wij nog de volgende kinderen van den gouverneur-generaal (zie K. W. 23 Aug. 1928):

2 Sept. 1790 Jannette Margaretha, die later huwde met H. Schotborgh Jr., in Teenstra's tijd eigenaar van Tafelberg;

30 Juli 1793, Lammert, geb. 19 Juli, die met J. C. Schotborgh huwde en 10 Mei 1825 als zeeofficier overleed;

29 Dec. 1799 Willem Albert, geb. den 14en dito. Waarom deze kinderen in de Luthersche kerk gedoopt werden, blijkt niet. Althans in 1790 en 1793 was er een gereformeerde predikant, Ds. Wildrik. Ook staat er niet bij, dat de ouders gereformeerde waren, wat men meermalen tegenkomt. Kikkert was in de Gereformeerde kerk getrouwd; daar was ook het eerste kind gedoopt.

Uit den Verren Vreemde.

Waardeering in den vreemde.

De Nederlander heeft in geringe mate de eigenschap zich te verheffen om en in zijn nationaliteit boven anderen. Het gevoel van den Engelschman die overal optreedt met een opvallend zelfbewustzijn, van den Franschman, die zich den vertegenwoordiger acht van la grande nation, van den Duitscher met zijn Deutschland über alles, van den Amerikaan Lord-dollar, dat gevoel heeft de Nederlander niet, misschien is dit gemis hem eigen met de nationaliteit der kleinere mogendheden. Daar bescheidenheid een prijzenswaardige eigenschap is, mits zij niet te ver gedreven worde, zullen wij hierover niet klagen, al zou 't verklaarbaar zijn dat Nederland zich niet zoo heel klein wilde voelen, en dat elk Nederlander, Groot-Nederland indachtig, zich wat parmantiger durfde voelen en toonen. Hiertoe zou hij te meer recht hebben, waar hij der vreemde kan voorhouden wat ons volk, en dat weer het volk van 't landje aan de Noordzee alleen presteert in den wedstrijd der volkeren op schied, elk gebied. De verhouding waarin wij, met onze enkele millioenen, verschijnen in de rij van mannen en vrouwen van betekenis op schier elk gebied, spreekt zeer, zeer sterk te onzen gunste.

Dit wil niet den inzet zijn tot een pleidooi om voortaan meer met de neus in de lucht te gaan loopen, 't is de aanloop tot de opmerking, dat het eigenlijk heel mooi voor ons is dat de lof, die ons land en volk niet als eigenlof uitspreekt, ons toegezwaaid wordt uit den vreemde.

Aan de talrijke bewijzen, welke hiervoor zouden zijn bij te brengen, werden er, van Fransche zijde, weer een paar toegevoegd, waarop wij hier nu dan even willen wijzen.

L'illustration économique et financière, heeft als supplément aan haar gewone uitgaven, een speciaal nummer van meer dan 200 blzn., dubbelkolom 4o, uitgegeven, geheel gewijd aan *Les Pays Bas et leurs Colonies*. Tekst, reproductie van photo's en andere illustraties getuigen van het verlangen en den wil om in den ruimen kring van het Fransch lezend publiek kennis over ons groot Rijk en zijn bewoners te verspreiden en dit te doen op een wijze die sympathie uit en vraagt.

Het foliant bevat bijdragen van onze ministers van Buitenlandsche Zaken en Koloniën, van onzen gezant te Parijs en den Franschen gezant in Den Haag, zaakkundige artikelen op zeer uiteenloopen gebied van vooraanstaande deskundigen of geleerden, zoowel betreffende Nederland, als de koloniën in Oost en West. Het wil ons voorkomen dat Z. Exc. Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, onze minister van Buitenlandsche Zaken, de strekking en betekenis van deze uitgave goed samenvatte in deze omschrijving, waarmede hij het omvangrijke werk inleidde: „Uitgaande van de opvatting, dat Frankrijk nog geenszins voldoende bekend is met de teekenen, welke de economische krachten van Nederland en Nederlandsch-Indië voor dat land kunnen hebben, en van den wensch om zooveel doenlijk de internationale economische en financiële samenwerking te bevorderen, heeft de *Illustration économique et financière* de gelukkige ingeving gehad een speciaal nummer te wijden aan Nederland en zijn overzeesche gewesten.”

Het werk, dat buiten Frankrijk 40 fr. kost, mag ook voor den Nederlander als aanbevelenswaardige lectuur gelden. Vooreerst bevat 't voor ieder, buiten de grens van het gebied waarop hij zich deskundig acht, zeker nog veel wetenswaardigs, en is 't zelfs als een soort monographie-encyclopaedie te be-

25 Oct. 1923, N°. 43.

schouwen, maar ook lijkt 't, in wederkeerigheid, op mogelijke aanrakingspunten, aanknoopingspunten te wijzen, die de collaboration économique, ook in het belang van Nederland en van Indië, daadwerkelijk ten goede kunnen komen.

Aan de vermelding van dit boek, dat, zonder zulks aldrukkelijk zoo te verkondigen, een prijs van groote waardeering aan den Nederlander toekent, mogen wij hier een getuigenis toe, dat dien lof en prijs wel nitreikt, na examen.

De, ook te onzent, wel bekende schrijver over koloniale onderwerpen, Octave Homberg, geeft in de *Revue des Deux Mondes* een artikelen-reeks, onder het opschrift: *L'Ecole des colonies*. De in de nrs. van 1 Aug., 1 Sept. en 1 Oct. verschenen geheelten zullen nog verder uitgewerkt worden. In III van 1 October, *Le Français dans les colonies* gaat de schr. na welk stelsel van koloniaal beleid, uit verleden en heden, toegepast door alle koloniseerende volken, aan den Franschen koloniaal ten voorbeeld is aan te bevelen.

En na in alle tijden en in alle streken gezocht te hebben, komt hij tot de volgende conclusie, die op den Nederlander van onzen tijd betrekking heeft, want in het verleden vindt hij op onzen kerfstok weenszins aanbevelenswaardige methodes; 't is de conclusie van een uiteenzetting, die zeer waardeerd is voor de staatkundige en economische politiek van ons land als koloniale mogendheid.

"Il ne reste qu'une politique coloniale digne d'être retenue: la politique d'association avec l'indigène. Les Hollandais aux Indes néerlandaises ont prouvé, par la stabilité de leur occupation et par les bénéfices qu'ils en ont retirés, la valeur de cette méthode: nulle ne répond mieux à la générosité, à la curiosité, à la gentillesse françaises."

In dit artikel komt de schr. ook weer terug op een lievelingsdenkbeeld, waarvoor hij reeds meer-malen gepleit heeft, o.a., zooals men zich herinnert zal, bij in ons land gehouden conferentiën, de samenwerking van Nederland en Frankrijk, en zoo buiten zijn beschouwingen aan bij het streven der voormelde uitgave van l'illustration économique et financière.

Wij halen Octave Homberg nog eens aan: „Enfin cet esprit colonial ne doit pas être un esprit de chauvinisme étroit: dans toutes les parties du monde où nous affrontons, avec d'autres peuples européens, le jugement quotidien de races différentes, nous ne devons jamais nous réjouir de ce qui peut arriver de fâcheux à des concurrents; toute assulte faite à un autre Européen nous atteint, diminue notre prestige. C'est pour cette raison que j'ai préconisé, dans des conférences faites en Belgique et en Hollande, des ententes coloniales entre grandes nations. Une liaison me paraît nécessaire entre le gouverneur général de l'Indochine et celui des Indes néerlandaises, comme entre les chefs du Congo belge et de l'Afrique équatoriale française."

Wij hebben t.d.p. indertijd onze opvatting gezegd over het plan van een zoodanige samenwerking: gaarne, mits zonder band, die eenige politieke strekking, hoegenaamd, zou kunnen hebben. Maar hierover gaat 't in deze nu niet, wij willen er slechts op wijzen, dat een examiner na gehouden onderzoek, den prijs aan de koloniale mogendheid Nederland van onzen tijd toewijst.

Dit kan, in deze dagen van prijzen en misprijzen in Nederland en in Indië zelf, wellicht de uitwerking hebben van een kalmeerende remedie.

Modern Afghanistan.

Uit Kaboel is gemeld, dat de Jirga, de al-Afghaanse volksvergadering, besloten heeft een Volksraad in te stellen, gekozen volgens directe verkiezingen, in stede van den bestaanden Raad van state. De nieuwe raad bestaat uit honderd vijftig afgevaardigden, die hun zetels voor den tijd van drie jaar bezetten.

Een nieuwe nationale vlag, samengesteld uit de kleuren zwart-rood-groen, zal de oude zwarte vlag vervangen. Er zal algemeene gedwongen dienstlicht worden ingevoerd, beginnend op den leeftijd van zeventien jaar. De eerste oefentijd duurt drie jaar. De Minister van Oorlog heeft meegedeeld, dat halve tweehonderd Afghaanse officieren die in Oost-Indië, Italië, Frankrijk en Duitschland hun opleiding krijgen, er twintig naar Engeland zullen worden verzonden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bekend gemaakt, dat er draadloze stations zullen worden gebouwd te Memen en Hanabad, terwijl er spoorwegen worden aangelegd door Fransche en Duitse firma's.

De koning heeft bekend gemaakt, dat er in Frankrijk vijftigduizend geweren worden aangekocht.

De Jirga nam een motie aan ten gunste van een algemeene heffing voor het aankopen van oorlogswapenen. Het ontwaken van het Oosten neemt al ruimer ruimer beteekenis. Uit den sluimer ontwaakt elk volk er 't eerst bedacht op modernen regeeringsvorm en versterking der oorlogsuitrusting. Het voor het nooit meer oorlog ijveren, mogen ten aanzien van dit verschijnsel geen struisvogel-politiek toepassen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling 's-Gravenhage.

25-jarig bestaan der Afdeling.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan der Afdeling zal op *Dinsdag 30 October a.s., des avonds om 8.15 uur* precies, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen een Gala-avond worden gegeven voor de leden, met hun dames en genoodigden.

De kaarten, waarop nadere bijzonderheden vermeld, zijn den leden toegezonden.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur.

HOOFDBESTUURSVERGADERING op *Zaterdag 27 October e.k.*, des n.m. te 2 uur, in de leeszaal der Vereniging, Korte Voorhout 6, alhier.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen. (Zie K.W. van 19 April '28, No. 16).
3. Herziening der afdrachten aan het Hoofdbestuur van contributiën door de afdelingen.
4. Algemeene besprekingen.
5. Rondvraag.

De Algem. Secretaris.

N.B. Bij eventuele verhindering wordt plaatsvervanger verwacht.

Van het Informatie-Bureau:

UITZENDING VOOR 's-LANDS DIENST IN SURINAME EN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's-Lands dienst in Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor 's-Lands dienst in Suriname: 2 hoofdonderwijzers.
20. Uitzending voor 's-Lands dienst in Curaçao:
 - a. 4 hoofdonderwijzers;
 - b. 2 geneesheeren voor den Openbaren Gezondheidsdienst.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 7de afdeling van het Ministerie van Koloniën.

COMMISSARIAAT VOOR INDISCHE ZAKEN.

Uitzending voor 's-Lands dienst in Nederl.-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's-Lands dienst in Ned.-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- a. onderwijzer en onderwijzeres bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;
- b. onderwijzer en onderwijzeres bij het m.u.l.o. (vereischte bevoegdheden hoofdakte en akte wiskunde l.o. of de middelbare akte K¹, of hoofdakte en akte landbouwkunde l.o., of hoofdakte en twee der bij-akten Engelsch, Duitsch en Fransch l.o., of hoofdakte en middelbare akte A Engelsch of Duitsch of Fransch);
- c. leeraar bij het openbaar middelbaar onderwijs:
 1. Nederlandsche taal;
 2. Duitsche taal (volledig bevoegd of in het bezit van de akte Duitsch A met eene andere middelbare akte, uitgezonderd schoonschrijven);
- d. Gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezondheid, waaronder één ervaren chirurg, een physioloog en 2 psychiaters (dienstverband 3 of 5 jaren; ook vrouwelijke artsen kunnen mededingen);
- e. leeraar-apotheker bij de apothekersassistentenschool te Weltevreden;
- f. natuurwetenschappelijk technisch ambtenaar (scheikundig ingenieur) bij den Dienst der Volksgezondheid;
- g. landbouwconsulent bij den Landbouwvoorlichtingsdienst;
- h. veearts bij den Veeartsenijkundigen Dienst;
- i. predikant bij de Protestantsche kerken;
- j. petrograaf (mijnningenieur) bij den Dienst van den Mijnbouw;
- k. rechterlijk ambtenaar (uitsluitend doctorandi in het Ned.-Indisch recht komen in aanmerking);
- l. gegradueerd adjunct-accountant bij den Belasting-accountantsdienst (diploma rekeningwetenschap vereischt);
- m. accountant en adjunct-accountant bij den Gouvernements-accountantsdienst;
- n. gediplomeerd hoofdopzichter voor het mijnmagazijn en gediplomeerd opzichter 1ste klasse voor de periscopowerkplaats en het Drägermagazijn van het Marine-Etablissement te Soerabaja (alleen oud-torpedomakers komen in aanmerking);
- o. militair-apotheker 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst);
- p. officier van gezondheid 2de klasse Röntgenoloog (in vasten of tijdelijken dienst).

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, afdeling B, eerste bureau (voor de betrekkingen, genoemd onder a t/m n), en tot afdeling C (voor de betrekkingen onder o en p).

OOST-INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

- J. Ch. A. Keukenmeester, Hoofd van het bedrijf der Telegrafie, tevens belast met de waarneming der functie van het Bedrijf der Telefonie; 2e Schuifstraat 146, 's-Gravenhage.
 - A. H. F. W. Ockerse, Inspecteur van het Gevangeniswezen; Wouwermanstraat 100, Haarlem.
 - B. H. Paerels, Hoofd van de afd. Landbouw van het Departement van L. N. en H.; Apeldoornscheweg 45, Arnhem.
 - D. J. L. Coninck Westenberg, Hoofdingenieur-tit. bij den dienst voor Waterkracht en Electriciteit; Bosmanslei 16, Antwerpen.
 - Mevr. C. M. Meijer, geb. Joseph, Onderwijzeres der 3e kl. bij het O.E.L.O.; Valeriusstraat 19, 's-Gravenhage.
 - L. P. J. de Vos, Lid van den Raad van Justitie te Makassar; p.a. Not. Meulenbergh, St. Maartensdijk (Z.).
 - G. Pott, Ingenieur bij den dienst van den Mijnbouw; Van Bleiswijkstraat 19, 's-Gravenhage.
 - Mej. J. Gol, Tijd. wnd. boekhoudster 1e kl. b. d. S.S. en Tr.; Pension Beau Soleil Bd. d'Orient, Hijères (Var).
 - V. van der Lee, President van de Weeskamer te Padang; Kon. Emmakade 157, 's-Gravenhage.
 - R. G. Nieuwenhuijs, Inspecteur van Financiën; Nat. Bankvereeniging, Nijmegen.
 - Ch. E. Sleebos, Douane-kommies der 2e kl.; W. de Zwijgerlaan 141, 's-Gravenhage.
 - R. W. Heijden, Ambt. 4e kl. In- en Uitv. en Accijnzen; v. Weede v. Dijkveldstraat 37, Den Haag.
 - G. F. F. Schedler, Opz. 1e kl. Waterst. en 's-Lands B.O.W.; v. Speijkstraat 48(I), Amsterdam (W.).
 - W. Werner, Onderwijzer der 1e kl. bij het O.E.L.O.; Parkstraat 45, Arnhem.
 - Mej. J. M. Keltmann, Tijd. wnd. hoofdverpleegster bij het Mil. Hospitaal te Koetaradja; Wilhelminalaan 39, Harderwijk.
 - C. Borst, Hoofdopz. bij de Artillerie Constr.-Winkel; Gelderschekade 3, Amsterdam.
 - W. H. Marks, Hoofdopz. in het gewest Billiton; Nieuwe Haven 71f, Schiedam.
 - G. J. Chr. ten Boon, Techn. ambt. 2e kl. bij den P.T.T.-dienst; Van Lumeysstraat 69, 's-Gravenhage.
 - J. P. C. van der Linden, Stationscommies 1e kl. bij de S.S. en Tr.; Regentesselaan 54, 's-Gravenhage.
 - O. van Hulst, Hoofdopzichter bij de S.S. en Tr.; Regentesselaan 54, 's-Gravenhage.
 - B. R. M. Roso, Hoofdcommies bij het Dep. van Gouv.-Bedrijven; Regentesselaan 54, 's-Gravenhage.
 - P. F. Woesthoff, Stationscommies 2e kl. bij de S.S. en Tr.; Regentesselaan 54, 's-Gravenhage.
 - A. J. W. van Anrooy, Inspecteur, onderhoofd van den dienst van Scheepvaart; Vondelstr. 150, Amsterdam.
 - G. H. L. Besançon, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O. E. L. O.; Hasebroekstraat 79 (II), Amsterdam (W.).
 - F. W. K. de Klerk, Houtvester b. h. Boschwezen in Ned.-Indië, Velperweg 90, Arnhem.
 - J. Bronkhuijzen, Adj.-inspecteur van Financiën, Botermarkt 2, Leiden.
 - A. D. Visscher, Ass.-resident v. d. afd. Mandar, Sweelinckstraat 14, 's-Gravenhage.
 - Mej. M. C. A. van Nieuwenhoven Helbach, Adj.-Bibliotheecaresse b. d. Centrale Bibliotheek v. h. Dept. v. Gouv. Bedrijven, p. a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.
 - A. J. Bos, Wnd. Directeur der Normalschool voor Inl. hulponderwijzers te Poerwakarta, Insulindestr. 259a, Rotterdam.
 - Mej. H. J. Halbach, Onderwijzeres der 2e kl. b. h. O. E. L. O.; Lomanstraat 59, Amsterdam.
 - M. Lunshof, Leeraar a. d. Kon. Emmasch. te Soerabaja, p. a. J. Berg, Steenfabrikant, Winschoten.
 - H. F. Angkiehong, Gouv. arts b. d. dienst der Volksgezondh., Beestenmarkt 50, Leiden.
 - J. Lantinga, Insp. van het Westersch Lager Onderwijs in het 2de ressort, Anna Maria Schurmansingel 19, Franeker.
 - D. van de Meeberg, Onderluitenant der Inf., Van Swietenstraat 83, 's-Gravenhage.
 - E. A. Nix, Kapt. der Infanterie, Klimopstraat 178, 's-Gravenhage.
 - W. Sijbrander, Onderluitenant der Art., Obrechtstraat 421, 's-Gravenhage.
 - F. H. von Meijensfeldt, Kapitein der Inf., Amstellaan 14, Amsterdam.
 - J. A. J. Neijzen, Onderluitenant der Inf., Gr. Visscherijplein 16, Rotterdam.
 - J. J. Akkersdijk, Kapitein der Inf., Stephensonstraat 76, 's-Gravenhage.
- MET PENSOEN:**
- P. R. de Rochemont, Kapitein der Inf., p. a. Mr. A. Bommezijn, Sweelinckplein No. 84, 's-Gravenhage.
 - J. A. Pitters, Onderluitenant-apothekers-assistent, Sophiestraat 4, Voorburg.
 - R. Heemstra, Onderluitenant der Inf., Dr. Kuiperstraat 50, Arnhem.
 - Mej. K. Jochems, Onderwijzeres der 3e kl. bij het O. E. L. O.; Loenenschestraat 65, 's-Gravenhage.
 - Mevr. H. H. L. Keus geb. Gerth van Wijk, Onderwijzeres 1e kl. bij het O.E.L.O., Weststraat 74, Den Helder.
 - C. A. van Meeuwen, Luitenant-kolonel der Infanterie; Stadhouderslaan 20, 's-Gravenhage.
 - E. B. Slingerland, Onderluitenant der Genie; Statenlaan 30, Bussum.
 - P. H. Thonus, Majoor-magazijnmeester der Mil. Adm.; Haarlemschestraat 14, Scheveningen.
 - P. A. Mollinger, Generaal-Majoor der Infanterie; p.a. Ned. Handel Maatschappij te Amsterdam.

Hotel-Restaurant VELSERBEEK
VELSEN, TELEFOON No. 504
 582
 RUSTIG VERBLIJF :: PRIMA KEUKEN
 Aanbevolen Adres voor „Oost en West”

PIANO'S - VLEUGELS HARMONIUMS

EERLIJK DUURT HET LANGST,

dat klinkt in onzen tijd misschien wat ouderwets, maar een bedrijf dat meer dan 30 jaar een naam hooggehouden heeft, kan er wel eenigszins over oordeelen

WIJ PRIJZEN ONS GELUKKIG,

handelaren te zijn in een artikel, waarover slechts zéér weinigen INDERDAAD VAKKUNDIG kunnen oordeelen

VOOR ONS IS DAN OOK

iedere verkoop, hetzij groot of klein, een zaak van belang, omdat het publiek op ons vertrouwt, want wij wenschen niet alleen DEGELIJKE instrumenten te leveren, maar ook aan ieder het instrument, dat juist-voor-hem geschikt is

WIJ HEBBEN HET DAN OOK

nooit te druk, om rustig en grondig nota te nemen van uwe speciale verlangens en mogelijke bijzondere omstandigheden

GOOSEN & SWAGERMAN

Pianohandelaren sinds 1895

Boekhorststraat 149 - Den Haag - Tel. 13051

Eind November opening van onze nieuwe zaak aan de
LAAN VAN MEERDERVOORT 100-100A

ZOEKT U EEN WONING. . . . ?

Bezichtig dan eens den

LINNAEUSHOF

met lijn A vanaf het Leidsche Boschje tot halte Nieuweweg en U zult verbaasd staan over de prachtige Woningen en heerlijke ligging. **Rustig, goedkoop en gezond wonen.** Huurprijs: dubb. vrije Bovenhuizen vanaf f 650 tot f 800; Benedenhuizen met bel-étage f 750 tot f 900. Enkele mooie Winkelhuizen met Bovenhuizen vanaf f 1700, inrichting naar huurders keuze. R.K. Kerk en scholen aanwezig. 5519
 Verder een uitstapje per fiets of lijn H vanaf Museumplein naar

TUINDORP RANDWIJCK

Amstelveenscheweg, 100 M. voorbij de Kalfjeslaan, schitterende Heerenhuizen, 6 kamers, complete badkamer, keuken, kelder en groote tuin. **Zeer lage belasting.** Huurprijs vanaf f 60 per maand. Koopsom vanaf f 9000—f 13000. Alsmede enkele mooie Winkelhuizen met Woning, koopsom f 16000. Te bevragen bij den Makelaar J. ROZESTRATEN, Vondelstraat 49, Amsterdam, Telefoon 22865.

Aanbevolen adres voor OOST EN WEST.

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD

zoowel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER

VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Puttenlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346

Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Directrice N. E. LANGEREIS

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

Leden van Oost en West

Doet Uwe inkoop bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad” door adverteeren steunen. Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K.W.”. Ook daarmede verricht gij nuttig werk voor de Vereeniging.

MAG. ESCEHA, LAAN V. MEERDERVOORT

Bed- en Wiegkruiken

Buikwarmers

Electr. Verwarmingskussens

in groote keuze voorhanden

Gediplom. verpleegster aanwezig

DEN HAAG - TELEFOON 31

Mutatiestaat van 17 tot 24 October.

Nieuwe Leden

Geïntroduceerd door:

S. J. J. Koning, Oud Java en Deliplanter, Gep. O.-I. Ambtenaar, Groningen, Nassauplein 4. f 5.	} Eigen aanmelding.
W. Louwe, Onderwijzer 1e klasse m. v., Rotterdam, O. Dijk 204 B. f 5.	
Mej. Chr. Simonsz, Nijmegen, Sumatrastr. 16. f 5.	} Mej. B. Prinsen te Nijmegen.
Mej. J. Simonsz, Nijmegen, Sumatrastr. 16. f 5.	
Dr. F. D. K. Bosch, Hoofd van den Oudheidkundigen Dienst in N.-I., Den Haag, Johan v. Oldenbarneveldtlaan 76. f 5.	} Eigen aanmelding.
Ir. A. J. Gouka, Gep. Hoofdingenieur Mijnbouw, Den Haag, Patrijslaan 28. f 5.	
J. W. Kleyn, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Trompstraat 340. f 5	} den heer J. A. Lugten te Den Haag; Hoofdbestuur „Oost en West”.
G. F. H. van Kooten Kok, Den Haag, Bezuidenh. 31. f 5	
L. P. J. Secréve, Oud Luit.-Kolonel, Den Haag, Valkenboschkade 366. f 5	} den heer L. Kooij te Scheveningen.
Mevr. W. L. Swaan-Buddingh, Den Haag, Aert van der Goesstraat 31. f 5.	
Mevr. M. Sieburgh-Bosboom, Den Haag, van der Heimstraat 6. f 5.	} Secretaris Afd. Den Haag.
J. P. Grootes, Den Haag, Juliana van Stolbergstr. 24. f 5.	
Mej. A. B. J. v. Aken, Den Haag, Archimedesstr. 76. f 5	} den heer F. van Peski te Den Haag.
Dr. H. A. Hoeffelman, Arts, Den Haag, Cornelis Speelmanstraat 28. f 5.	
P. L. van Genderen, Oud Administrateur Museum van Oudheden te Leiden, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 207. f 5.	} Hoofdbestuur „Oost en West”.
H. J. J. de Roock, Amsterdam, Sarphatiestr. 138. f 5.	
A. H. H. Kawilarang, Kapitein N.-I. L., Den Haag, Houtrustweg 24. f 6	} Penningmeester Afd. Amsterdam.
Mej. J. G. C. Cranendoncq, Nijmegen, Berg- en Dalsche Weg 237. f 5.	
Mej. J. H. C. Vermande, Nijmegen, Gerard Noordstraat 59. f 5.	} Eigen aanmelding.
P. Reichholt, Gep. Hoofdonderwijzer, Voorst bij Zutphen. f 5 (behoort tot afd. Arnhem)	
Dr. P. J. S. Cramer, Oud Directeur v. h. Algemeen Proefstation v. d. Landbouw, Den Haag, van Hoeylaan 26. f 5.	} Voorzitter Afd. Nijmegen.
	} den heer G. J. Nuesink te Voorst.
	} Secretaris Afd. Den Haag.
	} Rectificatie: A. Zeehandelaar, Oud Hoofdadministrateur van Cultuurondernemingen, Den Haag, Laan Copes van Cattenburch 74. f 5.

Nieuwe Begunstigers

Mej. A. Karreman, Voorburg, Prinses Mariannelaan 56. Secretaris Afd. Den Haag.

Contributieverhoging

Mevr. G. C. E. Soeters-v. d. Heuvel, Den Haag, Alex. Gogelweg 65, van f 3 op f 5. A. Roes, Bloemendaal, Vijverweg 21, van f 2 op f 5.

Afschrijvingen

Mr. F. Couvée, Breda, Baronielaan 331. A. P. H. Swinkels, Depotchef Atelier G. M. B. te Kadjang Manggar (overleden).
 Mevr. M. Spruyt-Hogewind, Amersfoort, Javastraat 7 (naar Indië vertrokken).

Adresveranderingen

A. I. Luteyn, Litt. Jur. Cand. Leiden, van: Jan van Gojenkade 10, naar: Rijn- en Schiekade 67.
 H. L. Lindgreen, Kapitein N.-I. L., van: Langsa, naar: Utrecht, Willem Barentzstraat 52. f 5.
 R. G. Nieuwenhuijs, Inspecteur v. Financiën, van: Amboina, naar: Nijmegen, p. a. Nationale Bankver. f 5.
 T. Boekholt, Inspecteur L. O., Groningen, van: Verl. Heereweg 133a, naar: Oude Ebbingestr. 43a.
 E. du Bois, van: Breda, Baronielaan 337, naar: Den Haag, 1ste Sweelinckstraat 75. f 5.
 A. Vrolijk, Afdeelingshoofd P.T.T., van: Scheveningen, Stevinstr. 77, naar: Den Haag, Frankenslag 313.
 G. F. M. Liebert, Gep. Ass.-Resident, Lochem, van: Pension „Aurora”, naar: Barchemscheweg 23.
 Haccen, Haarlem, van: Bosch en Vaartstraat 14, naar: Tetterodestraat 4.
 Mevr. A. E. Mulder-Arnken, van: Haarlem, Johan van Vlietstraat 88, naar: Heemstede, Vondelstraat 1. (post Aerdenhout).
 Dr. A. J. Jochems, Haarlem, Zijlweg, van 27 naar 117.
 P. H. Willemsse, Ass.-Resident, van: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 234, naar: Weltevreden, p. a. Dep. B. B.
 E. A. Zeilinga, Referendaris Alg. Secretarie, van: Arnhem, Spijkerstraat 233, naar: Den Haag, Hooistraat 9. f 5.
 Dr. E. C. J. Mohr, Overveen, Zijlweg, van: 25 naar: A. C. de Bruijn, Kapitein N.-I. L., van: Den Haag, Weede v. Dijkveldstr. 41, naar: Amsterdam, Huize Bakels, de Lairessestraat 40. f 5.
 L. E. van Hecking Colenbrander, Controleur B.B., Zeist, Donkere laan 5, naar: Den Haag, Staten 110. f 5.
 Prof. E. C. Abendanon, van: Nunspeet, naar: Haag, Prins Mauritslaan 38. f 5.
 J. van Haften, Oud Kapitein Mariniers, Den Haag, van: Koninginnegracht 143, naar: Benoordenische weg 115.
 Ir. C. J. Vergeer, van: Rijswijk, Regentesselaan naar: Ondern. „Nijkerk” te Lima-Poeloeh (S. O.).
 Mr. J. Klomp, Voorzitter Landraad, van: Bandoeng naar: Woerden, p. a. P. Klomp, Utrechtschestr.
 L. P. H. de Vogel, Stationscommies 1ste kl., van: de Kock, naar: Bandoeng, Bureau H.b.b.
 C. W. von Lutzow, van: Genval, 134 Rue des Comtants, naar: Bruxelles, 595 Chaussée de Waterloo.
 Mevrouw de Weduwe H. J. Scholte, van: Velp, daalsche laan 30, naar: Den Haag, Bachmanstr.
 H. Sieberg, Ass.-Resident, van: Ketapang naar: Haag, Acaciastraat 108. f 5.
 Rectificatie: D. Heuvelink, Algemeen Ontv. m. v. Haag, Obrechstraat 481.